

**Nota accommodatiebeleid
2013 – 2020**

**“OP EEN AMBACHTELIJKE
WIJZE”**

**Hendrik-Ido-Ambacht
7 oktober 2013**

INHOUDSOPGAVE NOTA ACCOMMODATIEBELEID 2013 - 2020

I.	INLEIDING	blz. 4
I.1	Aanleiding en doel	4
I.2	De begrippen accommodaties en voorzieningen en reikwijdte van de Nota accommodatiebeleid	5
I.3	Accommodatiebeleid in het huidige tijdsbeeld	5
I.4	Vorbereiding concept Nota accommodatiebeleid	6
II.	UITGANGSPUNTEN ACCOMMODATIEBELEID	7
III.	WAT WILLEN WE IN AMBACHT EN WAAROM WILLEN WE HET	9
III.1	De gewenste territoriale schaal	9
III.2	Vraag en aanbod	11
III.2.1	Cultuur	15
III.2.2	Recreatie	19
III.2.3	Jeugd	19
III.2.4	Sport	20
III.2.5	Onderwijs	26
III.2.6	Wonen, Zorg en Welzijn	27
III.2.7	Zwijndrechtse Waard	29
III.3	Multifunctionaliteit	30
III.4	Beheer en onderhoud	32
III.5	Tarieven en subsidies	34
IV.	UITGANGSPUNTEN EN TOETSINGKADERS	40
IV.1	Uitgangspunten	40
IV.2	Verantwoordelijkheid maatschappelijke organisaties	42
IV.3	Verantwoordelijkheid gemeente	43
IV.4	Toetsingskader vraag maatschappelijke organisaties	43
V.	VERVOLGACTIES (UITVOERINGSPROGRAMMA)	45
V.1	Vervolgacties (uitvoeringsprogramma)	45

1. Bevolkings- en huishoudensprognose Hendrik-Ido-Ambacht 2011 - 2030
2. Woningbouwprognose Hendrik-Ido-Ambacht 2013 – 2020
3. Overzicht (normen) Sociale voorzieningen 2012 – 2020
4. Voorzieningen in Hendrik-Ido-Ambacht 2012
5. Behoeftebepaling ASWH 2012 – 2013
  - 5.1 Behoeftebepaling 2013 - 2014
6. Behoeftebepaling IFC 2012 – 2013
  - 6.1 Behoeftebepaling 2013 - 2014
7. Overzicht regulier gebruik gemeentelijke accommodaties 2012
8. Overzicht verantwoordelijke partijen exploitatie, beheer en onderhoud accommodaties 2012
9. Kapitaalslasten gemeentelijke accommodaties 2012 (vertrouwelijke bijlage)
10. Uitgaven beheer en onderhoud gemeentelijke accommodaties in periode 2012 – 2020
11. Kostendekkendheid gemeentelijke accommodaties in 2012 (vertrouwelijke bijlage)
12. Huurtarieven gemeentelijke accommodaties 2012
13. Toegekende subsidies in 2012
14. Overzicht tarief en subsidie naar gebruiker in 2012
15. Vergelijking tarieven gemeenten Drechtsteden
16. Vergelijking buiten- en binnensport 2012
17. Bezettingsgraad accommodaties 2012
  - 17.1 Bezetting scholen in sporthallen (ma - vr seizoen 2013 – 2014)
  - 17.2 Bezetting verenigingen in sporthallen (ma - vr seizoen 2013 – 2014)
  - 17.3. Bezetting verenigingen in sporthallen (za - zo seizoenen 2012-2013 en 2013-2014)
18. Voorbeeld informatie overzicht accommodatie Sophiahall
19. Conceptrapportage “De Bibliotheek, een investering in de toekomst van Zuid-Holland Zuidoost 2012”.
20. Overzicht reacties maatschappelijke organisaties op concept Nota accommodatiebeleid.
21. Overzicht opmerkingen raadsfracties commissie WOZ, 25 maart 2013 en 2 september 2013.

I. INLEIDING

I.1. Aanleiding en doel

In het coalitieprogramma 2010 – 2014 is de Nota accommodatiebeleid als volgt aangekondigd (Blz.10).

“Verenigingen moeten beschikken over goede accommodaties en voorzieningen. Met name de groei van onze gemeente, noodzaakt ons een beleidskader te ontwikkelen voor de ondersteuning en het faciliteren van binnen- en buitensportverenigingen. Dit beleidskader wordt onderdeel van de nota accommodatiebeleid.”

Het toekomstige accommodatiebeleid betreft niet alleen de sportaccommodaties maar raakt ook andere beleidsterreinen zoals cultuur, kinderopvang, onderwijs, recreatie welzijn en zorg.

Het doel van de Nota accommodatiebeleid is om in de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht een goed en adequaat accommodatiebeleid tot 2020 te schetsen.

In de collegeperiode 2014-2018 wordt de vastgestelde Nota accommodatiebeleid, indien noodzakelijk, geactualiseerd.

Het accommodatiebeleid dient antwoord te geven op de toekomstige accommodatiewensen ten behoeve van de voorzieningen in de gemeente, daarvoor kaders schept en de rollen van de maatschappelijke organisaties en de gemeente helder maakt.

Om het gewenste doel te bereiken c.q. effecten richting dat doel te realiseren is een achttal uitgangspunten geformuleerd. Deze zijn richtinggevend voor het toekomstige accommodatiebeleid. Deze uitgangspunten zijn in hoofdstuk II verder toegelicht. Het accommodatiebeleid is afgebakend door vijf pijlers te formuleren. Hiermee wordt voorkomen dat het accommodatiebeleid over van alles gaat en dus versnipperd raakt. Deze vijf pijlers worden in hoofdstuk III aangegeven. Langs deze pijlers is het accommodatiebeleid beschreven. Via deze pijlers geven we aan wat we willen en waarom we het willen.

De Nota accommodatiebeleid, zie hoofdstuk III, stelt kaders en geeft vervolgacties aan waarlangs het beleid verder kan worden uitgevoerd. In hoofdstuk IV is het kader en het uitvoeringsprogramma samengevat.

Hoofdstuk V, de eerste 18 van de 21 bijlagen, maken de informatie over de voorzieningen en de accommodaties transparant en vormen voor een groot deel de

onderbouwing van 'Wat we in Ambacht willen'. De verzamelde data geeft in de meeste gevallen de situatie in het jaar 2012 aan.

I.2. De begrippen accommodaties en voorzieningen en reikwijdte van de Nota accommodatiebeleid

Accommodaties zijn ruimten die nodig zijn om een bepaald doel, een voorziening, te realiseren. Een voorziening is iets waar je gebruik van kunt maken, bijvoorbeeld een sportvereniging. Dit onderscheid wordt in deze nota gehanteerd.

Deze Nota accommodatiebeleid gaat over alle accommodaties die in eigendom zijn van de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht. Het gemeentehuis, de brandweerkazerne, het uitvaartcentrum en de voormalige gemeentewerf hebben een specifieke functie en zijn derhalve buiten de scope van de Nota accommodatiebeleid gelaten.

De Nota accommodatiebeleid stipt ook belangrijke ontwikkelingen aan die consequenties voor het accommodatiebeleid kunnen hebben. Bijvoorbeeld het Integraal Huisvesting Plan (IHP) basisonderwijs het Wmo-beleidsplan Zwijndrechtse Waard 2012-2016 en de nota Wonen, Zorg en Welzijn van 2005 naar 2015. In deze beleidsplannen gaat het om accommodaties die in de meeste gevallen niet in eigendom zijn van de gemeente maar voor het gemeentelijk beleid wel van groot belang zijn. Bijvoorbeeld het belang dat gemeente hecht aan de ontwikkeling van Wielzate.

I.3. Accommodatiebeleid in het huidige tijdsbeeld

Hendrik-Ido-Ambacht kent een goed tot zeer goed voorzieningenniveau en een daarbij passend accommodatiebestand. Een pragmatische aanpak en een houding van 'niet praten maar doen' heeft ervoor gezorgd dat beleidsmatige (bovenlokale) ontwikkelingen, behoeften vanuit de lokale samenleving en mogelijkheden die aanwezig waren, zijn vertaald in het realiseren van accommodaties. Dat beleid heeft er voor gezorgd dat het in de eerste zin van deze alinea genoemde resultaat is behaald.

Het toekomstige accommodatiebeleid zal om diverse redenen een meer zakelijke aanpak hebben. Financieel-economische ontwikkelingen nopen de gemeente er toe om de komende periode efficiëntere keuzes te maken. Op basis van gestelde beleidskaders bakent de gemeente haar rol af. Een heldere positie van de gemeente maakt ook de eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid van de maatschappelijke organisaties ten aanzien van het gebruik van accommodaties helder. Efficiency is noodzakelijk in de context van een afnemende groei van het inwonertal, een toenemende vergrijzing en een gelijkblijvend tot afnemend kindertal op termijn. Het ambitieniveau van het accommodatiebeleid zal de komende periode getemperd

worden door de beperkte financiële mogelijkheden als gevolg van de financiële en economische crisis.

I.4 Voorbereiding concept Nota accommodatiebeleid

Op 22 november 2012 is de ambtelijke concept Nota accommodatiebeleid via de e-mail verzonden aan meer dan 100 maatschappelijke organisaties in Hendrik-Ido-Ambacht. In de gemeentelijke nieuwsbrief is aandacht besteed aan de concept Nota. De tekst van de concept Nota accommodatiebeleid is op de gemeentelijke website geplaatst. Met 20 maatschappelijke organisaties is op ambtelijk niveau een gesprek gevoerd. Enkele organisaties hebben gereageerd via de e-mail en/of brief. Bijlage 20 geeft een beknopt overzicht weer van de reacties op de concept Nota accommodatiebeleid. Correcties, opmerkingen en verzoeken zijn in de concept Nota accommodatiebeleid verwerkt.

Op 17 december 2012 is de ambtelijke nota gepresenteerd in de commissie WOS en zijn informatieve vragen beantwoord.

Het college heeft op 5 maart 2013 ingestemd om de concept Nota accommodatiebeleid door te sturen naar de commissie WOS. Op 25 maart is de concept Nota accommodatiebeleid opiniërend in de commissie WOS besproken. De concept Nota is vervolgens op diverse onderdelen aangepast. In bijlage 21 is een overzicht weergegeven van de opmerkingen die de raadsfracties in de commissie WOS vergadering hebben gemaakt.

De aangepaste concept Nota accommodatiebeleid is daarna aan de maatschappelijke organisaties en de inwoners van Hendrik-Ido-Ambacht voorgelegd met het verzoek om vóór 8 juni te reageren. De reacties zijn in bijlage 20 opgenomen en in de concept nota verwerkt.

Het college van B&W heeft op 16 juli 2013 ingestemd met het aangepaste concept. De commissie WOS heeft op 2 en 23 september de nota wederom besproken. De belangrijkste opmerkingen zijn in bijlage 21 weergegeven en in de Nota accommodatiebeleid verwerkt.

Op 7 oktober 2013 heeft de gemeenteraad van Hendrik-Ido-Ambacht de Nota accommodatiebeleid vastgesteld.

II. UITGANGSPUNTEN ACCOMMODATIEBELEID

Voor het accommodatiebeleid 2013 – 2020 zijn de volgende acht uitgangspunten van belang.

1. Accommodaties op het juiste schaalniveau: Gezien de schaal van de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht worden voor het accommodatiebeleid de volgende schaalniveaus onderscheiden. Regio Drechtsteden – Zwijndrechtse Waard – Centrum (zwaar accent op centrumzone Hoge Kade/Schildman park/Bax park) en de overige twee wijken (Krommeweg De Sandeling en De Volgerlanden). Economische schaalvoordelen van gemeentelijke accommodaties is haalbaar door concentratie en integratie. Dan blijven accommodaties ook in de toekomst betaalbaar.

2. Adequaat accommodatie aanbod: Gemeentelijke accommodaties dienen maatschappelijke voorzieningen, die van belang zijn voor de gemeenschap Hendrik-Ido-Ambacht en voor maatschappelijke organisaties die zelf niet in staat zijn om een (geschikte) accommodatie te vinden en/of die zelf niet kunnen betalen. De gemeente Hendrik-Ido-Ambacht zet zich in om het aanbod van (gemeentelijke) accommodaties zoveel mogelijk af te stemmen op de behoeften uit de lokale samenleving.

3. Verantwoordelijkheid van maatschappelijke organisaties: Maatschappelijke organisaties dienen inzake de behoefte aan en het gebruik van accommodaties een eigen verantwoordelijkheid (zoeken accommodatie, financiële bijdrage) te nemen en zelfredzaamheid te tonen. Hierbij wordt verwezen naar blz. 33 van het coalitieprogramma.

4. Kwalitatief goede accommodaties: De gemeentelijke accommodaties dienen kwalitatief aan een aantal eisen te voldoen. Bijvoorbeeld ten aanzien van het gebruik (toepasbaarheid), de toegankelijkheid (doorgankelijkheid), de veiligheid, de hygiëne en de fysieke bereikbaarheid van de accommodatie. Vigerende eisen, vastgestelde normen en afgesproken voorwaarden bepalen op het terrein van bijvoorbeeld hygiëne, toegankelijkheid en veiligheid de kwaliteit van accommodaties.

5. Stimulering van multifunctioneel gebruik van accommodaties:

Multifunctionele accommodaties verbindt maatschappelijke voorzieningen. Burgers kunnen zo naast hun eigen organisatie met elkaar in aanraking komen. Het stimuleert maatschappelijke organisaties om via samenwerking hun eigen verantwoordelijkheid

inhoud te geven en door multifunctionaliteit kunnen gemeentelijke accommodaties effectiever worden gebruikt.

6. Regierol gemeente van beheer en onderhoud van accommodaties: Ten aanzien van beheer en onderhoud van accommodaties acht de gemeente het wenselijk dat maatschappelijke organisaties (gebruikers) een grotere verantwoordelijkheid op zich nemen. De gemeente staat op termijn een grotere regierol voor waardoor het afstand neemt. Beheer en onderhoud kan mogelijk worden over gelaten aan een externe partij. In dat perspectief kan worden nagegaan of er accommodaties kunnen worden afgestoten en zo ja welke.

7. Transparant tarievenstelsel: De kosten die gepaard gaan met het in stand houden van gemeentelijke accommodaties en de tarieven die voor het gebruik van de accommodatie aan de maatschappelijke organisaties worden gevraagd dienen transparant en zoveel mogelijk eenduidig te zijn.

8. Hoge bezettingsgraad van de accommodaties: De gemeente wil de accommodaties zo effectief en efficiënt mogelijk gebruiken. Het streven is er op gericht de bezettingsgraad in relatie tot de exploitatie van de gemeentelijke accommodaties zo hoog mogelijk te laten zijn. Dit houdt in dat honorering van wensen van maatschappelijke organisaties ook zullen worden bezien in relatie tot de effecten van deze wensen op de exploitatie van de gemeentelijke accommodaties. Te veel accommodaties belemmeren dit uitgangspunt.

III. WAT WILLEN WE IN AMBACHT EN WAAROM WILLEN WE HET

In dit hoofdstuk wordt aangegeven en onderbouwd wat we willen in Hendrik-Ido-Ambacht ten aanzien van het toekomstige accommodatiebeleid 2013 -2020.

De maatschappij ontwikkelt zich snel, wat voor morgen zeker lijkt is overmorgen al weer in beweging. Niemand kan dus voorspellen wat er in 2017 leeft. Het accommodatiebeleid zal daarom de nodige flexibiliteit in zich moeten dragen. Wat we willen en waarom we het willen wordt langs de vijf pijlers van het accommodatiebeleid weergegeven.

III.1 De gewenste territoriale schaal (uitgangspunt 1)

In de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht zijn ten aanzien van het voorzieningenbeleid en het accommodatiebeleid de volgende schaalniveaus van belang. De regio Drechtsteden (6 gemeenten), de Zwijndrechtse Waard (Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht) en de drie wijken in de gemeente; Centrum, De Volgerlanden en Krommeweg-De Sandeling.

In de wijk Centrum zijn de belangrijkste gemeentelijke voorzieningen op het terrein van cultuur, jeugd, recreatie, sport en welzijn in het gebied naast het gemeentehuis gelegen. In dit gebied liggen cultureel centrum Cascade, de bibliotheek, zwembad de Louwert, de Ridderhallen, Dock-03, het burgemeester Baxpark en sportpark Schildman. Daarnaast zijn in de wijk Centrum dienstencentrum Wielzate, De Blijde

Borgh en Emmastaete gelegen. In de wijk De Volgerlanden liggen woonzorgcomplex en gezondheidscentrum Sophiastaete, onderwijs-welzijnscluster De Volgerlanden en de Sophiahall rondom het Sophiapark. In de wijk Krommeweg-De Sandeling is in de nabijheid van het winkelcentrum Krommeweg seniorencomplex de Kruidhof terug te vinden. Bij ieder verzoek om (nieuwe) accommodaties zal de vraag moeten worden beantwoord welke van de hier onderscheiden schaalniveaus het meest passend is.

Waarom we het willen. Iedere voorziening heeft uit oogpunt van effectiviteit en efficiency (economy of scale) een optimale territoriale schaal. Ook fysieke en geografische situaties bepalen die gewenste schaal in hoge mate.

De gemeente werkt samen met diverse andere gemeenten op verschillende schaalniveaus. Voor voorzieningen is vooral de samenwerking op het niveau van de Drechtsteden en de Zwijndrechtse Waard relevant. In de regio Drechtsteden voeren de zes gemeenten op diverse beleidsterreinen een gezamenlijk beleid. Op het niveau van de regio Drechtsteden wordt bijvoorbeeld samengewerkt om voorzieningen voor bijzondere doelgroepen zoals mensen met een psychiatrische beperking te realiseren. Ook is Dordrecht centrumgemeente voor prestatieveld 7, 8 en 9 van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en bijbehorende voorzieningen zoals de maatschappelijke opvang.

De geografische kenmerken van de Zwijndrechtse Waard en de omvang van het verstedelijkte gebied (70.000 inwoners) maakt een daadwerkelijke samenhang goed mogelijk. Door de bouw van De Volgerlanden is de verwevenheid van voorzieningen van beide gemeenten toegenomen.

In de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht worden drie wijken onderscheiden. Deze drie wijken zijn Centrum, De Volgerlanden en Krommeweg-De Sandeling. Ten aanzien van de schaal van de wijk is een relativerende opmerking op zijn plaats. Voorzieningen als cultureel centrum Cascade, zwembad De Louwert, Sporthal de Ridderhallen, jongerencentrum Dock-03 en sportpark Schildman betreffen de lokale schaal. Dergelijke voorzieningen in iedere wijk realiseren zijn uit oogpunt van financiën onhaalbaar. Voor zeer veel van deze voorzieningen en accommodaties is de schaal van de wijk niet van belang.

In het gebied naast het gemeentehuis is sprake van een concentratie van voorzieningen en daarmee accommodaties. Vanaf de Hoge Kade tot het sportpark Schildman zijn in dit gebied een theater, verenigingsgebouw, een binnen- en buitenzwembad, twee sporthallen, een jongerencentrum en vijf sportverenigingen

gehuisvest. Het geheel omgeven door het Baxpark. De ligging in het centrum en de combinatie van de voorzieningen maken de Centrumzone uniek. Dat vindt je bijna nergens in Nederland. In de wijk Centrum ligt qua accommodaties dus een zwaar accent op dit gebied.

Voor het toekomstig accommodatiebeleid is de indeling in drie wijken (circa 3 x 10.000 inwoners) met name voor het basisonderwijs, wonen, zorg en gedeeltelijk welzijn relevant. De schaal van de wijk is voor bovengenoemde accommodaties het meest geschikt. In het Integraal Huisvestingsplan voor het basisonderwijs zijn vijf onderwijsclusters voorzien. Het aantal is inmiddels teruggebracht naar vier. Deze onderwijsclusters zijn afgestemd op de behoeften en de schaal in en van de drie wijken in de gemeente.

De schaal van de buurt speelt voor het toekomstige accommodatiebeleid geen rol van betekenis. Door een afname van het aantal jeugdigen zou je kunnen zeggen dat op termijn op deze schaal het aantal speelvoorzieningen aanpassing behoeft. In bijlage 3 is het hoge (89) aantal speelvoorzieningen toegelicht.

III.2 Vraag en aanbod (uitgangspunten 2,3, en 4)

Het aanbod van voorzieningen, dat in 2012 in de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht aanwezig is, voldoet in belangrijke mate aan de maatschappelijke behoefte. Zie bijlage 3 van normen en kengetallen voor de sociale voorzieningen. Tot 2020 kan met de huidige accommodaties de geprognoseerde groei van 2.400 inwoners worden opgevangen.

Dat wil niet zeggen dat er geen knelpunten en/of vragen zijn in en van het gebruik van accommodaties. De verwachting is dan ook dat er in de periode 2013-2020 in kwantitatief opzicht voldoende accommodaties zijn en blijven. Het accent zal meer op het kwalitatieve aspect (gebruiksmogelijkheden, bezettingsgraad) van de accommodaties komen te liggen.

Verantwoordelijkheid maatschappelijke organisaties: De maatschappelijke organisaties in Hendrik-Ido-Ambacht dragen een eigen verantwoordelijkheid voor het oplossen van accommodatievraagstukken. De gemeente ondersteunt organisaties bij het oplossen van accommodatievraagstukken in de volgende situaties:

- Indien duidelijk is dat een maatschappelijke organisatie het zelfstandig niet kan;

- Ten aanzien van commerciële organisaties vervult de gemeente een andere rol dan voor niet-commerciële organisaties. Dit geldt voor grondprijzen, tarieven en dergelijke.
- De ondersteuning aan organisaties past in het door de gemeenteraad vastgestelde, of nog vast te stellen specifieke beleid.
- Er is aantoonbaar sprake van een structureel accommodatietekort (bijvoorbeeld te weinig zalen) dan wel van een specifiek accommodatietekort (bijvoorbeeld te weinig korfbalvelden).
- De gemeente neemt haar verantwoordelijkheid als zij het maatschappelijk belang, het door de politiek bepaalde belang, voor de maatschappij, van de voorziening en de daaraan gerelateerde accommodatie onderkent.
- De organisatie een eigen verantwoordelijkheid op zich kan nemen door zich te conformeren aan door de gemeente gewenste ondersteuning en facilitering. Bijvoorbeeld het verrichten van taken om het gebruik van de accommodatie mogelijk te maken.

Verantwoordelijkheid van de gemeente: Gegeven de huidige situatie met betrekking tot de gemeentelijke accommodaties zal het college van B&W van de gemeente het volgende beleidskader in acht nemen.

1. Al hoewel de gemeente staat voor de opvang van maatschappelijke behoeften in accommodaties zal de gemeente ook genoodzaakt zijn om de beschikbare overheidsmiddelen voor het accommodatiebeleid af te wegen tegen de gewenste (toekomstige) accommodaties. In de huidige economische en financiële situatie is die afweging lastiger. In het uitvoeringsprogramma zal deze afweging, een discussie over prioritering, nader worden geconcretiseerd.
2. Gezien het aantal aanwezige accommodaties in de gemeente worden voorlopig door de gemeente geen nieuwe gemeentelijke accommodaties toegevoegd. Wel is er ruimte voor 'nieuw voor oud' beleid. Een voorbeeld hiervan is de bouw van een onderwijscluster. Daarnaast faciliteert de gemeente de totstandkoming van private accommodaties. Een voorbeeld hiervan is Sophiastaete.
3. Daar waar mogelijk zal een verdere concentratie van voorzieningen in accommodaties moeten plaatsvinden. Dit om de bezettingsgraad en het multifunctioneel gebruik (schaarste noopt tot samenwerking) van accommodaties te vergroten.
4. Een verdere concentratie van en kostenbesparing op accommodaties kan door het afstoten van niet-strategische accommodaties gerealiseerd worden.

5. Met inachtneming van het gestelde onder punt 1 verdienen de accommodaties Cultureel Centrum Cascade en DOCK-03 prioriteit als het gaat om een verdere concentratie c.q. bezetting zoals onder punt 3 bedoeld.
6. De gemeente stelt kaders vast op basis waarvan onderzocht wordt of een efficiëntere besteding van overheidsmiddelen mogelijk is door beheer en onderhoud van accommodaties (sporthal, gymzaal etc.) over te dragen aan een externe partij.
7. Het college accepteert op dit moment de verschillen en differentiatie in tarieven van sportverenigingen. Door een nader en specifiek onderzoek te doen naar de tarieven voor de buitensport- en de binnensportverenigingen zal het college de gemeenteraad in een aparte nota informeren en eventuele voorstellen ter besluitvorming voorleggen.

Waarom we het willen. Op 1 juni 2013 telde de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht 28.738 inwoners. Het aantal inwoners bedraagt in 2020 volgens de prognose van 2011 (CBS Staline, bijlage 1.) 30.900 inwoners. Ten opzichte van 2012 een groei van 2.400 inwoners, is gemiddeld 300 inwoners per jaar. Deze sterk afgenomen bevolkingsgroei ten opzichte van eerdere prognoses legt voorlopig geen capaciteitsvraag aan accommodaties op tafel.

In 2009 (26.000 inwoners) werd nog gesteld dat het inwonertal met in de daarop volgende jaren met 10.000 zal toenemen. Dit was mede gebaseerd op de bouw van 4.800 woningen in de Volgerlanden. In bijlage 2 is aangegeven dat de woningbouwproductie flink is gestagneerd c.q. in de tijd naar achteren is verschoven.

Het aanbod van voorzieningen, dat in 2012 in de gemeente aanwezig is, voldoet in belangrijke mate aan de maatschappelijke behoefte. Dat blijkt onder meer uit het overzicht in bijlage 3. Het Sociaal Geografisch bureau heeft in 2007 een rapport met deze gegevens uitgebracht. De gegevens uit dat rapport zijn geactualiseerd naar 2012. Op grond van dit overzicht mag de conclusie worden getrokken dat vrijwel alle voorzieningen in de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht in ruime mate aan de kengetallen en normen voldoen.

In bijlage 4 zijn de aanwezige voorzieningen in de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht per juni 2012 opgenomen. Ook de bezettingsgraad van de meeste accommodaties laat zien dat er nog rek zit in de benutting van ruimte in de accommodaties. Zie bijlage 17 Bezettingsgraad accommodaties 2012.

De bezettingsgraad in iedere accommodatie willen verhogen lukt niet omdat het aanbod daarvoor in de gemeente niet voorhanden is. Daarom zal het verhogen van de bezettingsgraad met name gericht zijn op de strategische accommodaties zoals

Cultureel Centrum Cascade en DOCK-03. Opgemerkt dient te worden dat een verhoging van de bezettingsgraad de inkomsten verhoogt. Dat neemt niet weg dat ook naar de kostenkant van gemeentelijke accommodaties moet worden gekeken.

Naast een daling van de bevolkingsgroei moet rekening worden gehouden met een lichte afname van het aantal kinderen en een toename van het aantal ouderen. Dit heeft de volgende consequenties:

- Een lichte afname van het aantal kinderen (per saldo omdat in De Volgerlanden sprake is van groei en in andere twee wijken van een daling) en een gewenste concentratie van scholen (Brede school) heeft consequenties voor de huidige voorraad schoolgebouwen en schoollokalen.
- Een dalend kinderaantal en bezuinigingen van het Rijk op de kinderopvangbijdragen hebben gevolgen voor de kinderopvang. De dagopvang lijdt daar meer onder dan de BSO. In 2011 was de vraaguitval 6%. In 2012 7-10%.
- Voor ouderenhuisvesting is in de structuurvisie (2007) en de nota Wonen, Zorg en Welzijn (2006) een behoefteraming (Aedes) aangegeven. De afgelopen jaren is voor een belangrijk deel in deze behoefte voorzien. Zie bijlage 3. De komende generatie ouderen komt met andere wensen (meer op maat) waar op ingespeeld dient te worden. Het regionaal Woningbouwprogramma zet in op de bouw van levensloopbestendige woningen.
De toenemende vergrijzing noodzaakt om goed te letten op de doorgankelijkheid en toegankelijkheid van accommodaties. De gemeente zal daarin een actieve rol gaan vervullen.
- Ten aanzien van het gezondheidszorgbeleid vervult de gemeente een beperkte rol. Enerzijds een voorwaardenscheppende rol (bv bestemmingsplan) en anderzijds een initiërende/stimulerende rol (bv realisatie gezondheidscentrum). De wens om te komen tot nieuwe gezondheidscentra is aanwezig. Wel dient hiervoor draagvlak te zijn bij en initiatief te worden genomen door aanbieders uit de 1^e lijn zelf, zoals huisartsen en fysiotherapeuten. Het aantal huisartsen, fysiotherapeuten, apotheken en andere gezondheidsvoorzieningen wordt door andere partijen geregeld. Op dit moment voldoen deze voorzieningen aan de vestigingsnormen. Zie bijlage 3.
- Op het terrein van openluchtrecreatie zijn er voldoende mogelijkheden binnen de grenzen van de gemeente en daarbuiten (Recreatiepark Sandelingen, Bax park, Sophiapark, Jeugdspeelpark).

In de notitie "Kaders Kunst- en cultuurbeleid in Hendrik-Ido-Ambacht " (als bijlage bij Kadernota 2012) is een elftal kaders geschetst voor het voeren en toetsen van het

Kunst- en cultuurbeleid in onze gemeente. Het vijfde kader betreft accommodaties. De overige kaders worden in de Nota accommodatiebeleid buiten beschouwing gelaten.

“Een tweede belangrijk instrument (eerste is subsidieverstrekking) om een cultuurbeleid te realiseren is het beschikbaar stellen van accommodaties voor culturele activiteiten. Onze gemeente beschikt over het multifunctionele Cultureel Centrum Cascade waarin onder andere tal van culturele activiteiten plaatsvinden. Tevens organiseren vele culturele organisaties in dit professioneel ingerichte centrum hun activiteiten tegen een niet-commercieel tarief. Dit beleid willen wij continueren. Hiernaast is ons beleid er op gericht om in de huidige en nieuw te realiseren brede scholen ruimte aan wijkgerichte culturele activiteiten te bieden.”

De belangrijkste vraagstukken volgen hieronder.

III.2.1 Cultuur

Efficiënter gebruik accommodaties door vrijwilligers:

In overleg met Cascade en de verenigingen gaan we bekijken op welke manier verenigingen, die gebruik maken van een gemeentelijke accommodatie, een bijdrage kunnen leveren aan het beheer van de betreffende accommodatie (*punt 1 uitvoeringsprogramma*).

Waarom we het willen: De redenen hiervoor zijn tweeledig:

1) vergroten van betrokkenheid en verantwoordelijkheid van verenigingen voor accommodaties, 2) betaalbaar houden van accommodaties voor verenigingen. In dit kader bekijken we op welke manier we eventuele knelpunten, om vrijwilligers in te zetten zoals deskundigheid, beschikbaarheid en vergoedingen, weg kunnen nemen.

Cultureel centrum Cascade:

Cascade is het gebouw van en voor de verenigingen in Hendrik-Ido-Ambacht. Die functie dient te worden versterkt. Het verbeteren van de bezettingsgraad richt zich allereerst op verhuur aan verenigingen en maatschappelijke organisaties. Dit conform de statuten van de Stichting. Tegelijk is commerciële verhuur noodzakelijk om de exploitatie sluitend te krijgen en de tarieven voor verenigingen zo laag mogelijk te houden. Versterking van de commerciële functie is dan ook gewenst, mits dit niet ten koste gaat van de verhuur aan verenigingen.

De gemeente zal samen met het bestuur van de stichting Cascade via een aantal scenario's de mogelijkheden nagaan om meer voorzieningen in Cascade onder te brengen. Daarbij wordt vooral gekeken naar voorzieningen die elkaar kunnen versterken bijvoorbeeld op het gebied van cultuur. Meer voorzieningen in het gebouw versterkt Cascade als ontmoetingsplaats. Mogelijk kan dat ook tot een betere exploitatie van Cascade leiden. Dit is echter geen vanzelfsprekendheid. Een belangrijke reden hiervoor is dat diverse (gesubsidieerde) organisaties die goed passen in het gebouw, elders in goedkopere huisvesting zitten. Indien deze organisaties in Cascade zouden worden ondergebracht moeten zij meer huur betalen dan in de accommodaties waar zij thans gebruik van maken. Een waarschijnlijk gevolg is dat de gemeente wordt gevraagd om (extra) subsidie. De uitdaging is of er oplossingen bedacht kunnen worden waardoor wel een positief effect op het exploitatietekort optreedt (*punt 2 uitvoeringsprogramma*). Een eerste aanzet voor punt 2 is inmiddels gemaakt. Het bestuur van de Stichting Cascade komt in augustus 2013 met een plan om de financiële situatie van de Stichting op de korte termijn te verbeteren. Het bestuur van de Stichting Cascade en de gemeente vinden dat Cascade het Cultuurhuis in Hendrik-Ido-Ambacht moet worden. Dat was de uitkomst van een brainstormsessie op 17 juni 2013. Hoe de invulling daarvan dient plaats te vinden en langs welke weg wordt door beide partijen nader uitgewerkt.

De theaterfunctie in Cascade (circa 60 voorstellingen per jaar) wordt gehandhaafd. Het door de gemeenteraad vastgestelde kader voor het subsidiëren van theater is de basis om met het bestuur van de stichting Cascade prestatieafspraken te maken.

Indien besloten wordt op de locatie van De Louwert een nieuw zwembad te realiseren ligt koppeling met de Ridderhal voor de hand. In dat geval is het gewenst om de exploitatie van zwembad en sporthallen bij één partij onder te brengen. Dan is het denkbaar dat de Stichting Cascade zich in de toekomst alleen richt op de exploitatie van het Cultureel Centrum Cascade en Dock-03 (*punt 3 uitvoeringsprogramma*).

Waarom we het willen. De primaire functie van Cascade is het ruimte bieden aan de verenigingen uit Hendrik-Ido-Ambacht. Met andere woorden Cascade is het verenigingshuis van de Ambachtse gemeenschap. In bijlage 7 is aangegeven welke maatschappelijke instanties, vaste huurders en niet reguliere gebruikers, gebruik maken van Cascade. In bijlage 17 is de bezettingsgraad van de zalen in Cascade aangegeven. De gemiddelde bezettingsgraad bedraagt 36%. Dat betekent dat 64% van de tijd de zalen onbezet zijn. In bijlage 11 is de kostendekkendheid van Cascade aangegeven. Die bedraagt 43%.

Het gemeentebestuur heeft beperkte mogelijkheden om te voorkomen dat organisaties zich huisvesten in goedkopere huisvesting (zalen), niet zijnde strategische gemeentelijke accommodaties of private accommodaties. Daar waar het kan zal de gemeente maatregelen nemen om de bezetting in strategische gemeentelijke accommodaties te verhogen.

Naast de financiële consequenties voor Cascade, de gemeente en de betreffende huurder dienen ook de consequenties, als dat het geval is, van het achtergelaten accommodatie in beeld worden gebracht. Is er een andere gebruiker voor, kan de accommodatie worden afgestoten c.q. gesloopt? En wat zijn vervolgens de extra inkomsten c.q. minder uitgaven van de betreffende accommodatie. Resumerend, een hogere bezetting van Cascade draagt bij aan het karakter 'verenigingsgebouw' en cultureel centrum in de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht en het exploitatiesaldo wordt daardoor positief beïnvloed. Echter elders dienen de kosten niet toe te nemen. Voor de gemeente is daarom budgettaire neutraliteit het uitgangspunt.

Bibliotheek: De bibliotheek maakt onderdeel uit van het bibliotheeknetwerk Zuid-Holland Zuidoost. In dit verband vindt er tussen de stichting en de subsidiënten (gemeente) een oriëntatie plaats op het bibliotheekwerk. Het accent ligt daarbij op een verdere concentratie van bibliotheekvoorzieningen. Voor meer informatie en achtergronden wordt verwezen naar het rapport "Een investering in de toekomst van Zuid-Holland zuidoost" (bijlage 19). Met de gemeenteraad zal daar nog verder over van gedachten worden gewisseld. De oriëntatie van de gemeente op de toekomstige positie van de bibliotheek wordt opgepakt in samenhang met de concept visie voorzieningen Zwijndrechtse Waard. Dit in samenwerking met de gemeente Zwijndrecht.

Op 11 juli 2013 hebben de besturen van de bibliotheek, stichting Cascade en de gemeente overleg gevoerd. Afsgesproken is dat de bibliotheek, de grootste huurder, en Cascade de mogelijkheden nagaan om de inhoudelijke samenwerking verder te intensiveren. De commissie WOS, mede in relatie tot de Nota accommodatiebeleid, zal door beide partijen in november 2013 op de hoogte worden gesteld van deze verdergaande inhoudelijke samenwerking.

Waarom we het willen. 35% van de inwoners van Hendrik-Ido-Ambacht maakt gebruik van de Bibliotheek (25-9-2012, Onderzoekcentrum Drechtsteden). In de nota "Een investering in de toekomst van Zuid-Holland zuidoost" wordt het volgende gesteld. De bibliotheek draagt bij aan de ontwikkeling en zelfredzaamheid van de

inwoners van Hendrik-Ido-Ambacht. Door aan hen informatie en collectie beschikbaar te stellen, ondersteuning te bieden bij het benutten ervan en een platform te geven voor het delen van informatie, verhalen en ideeën. Om goed te kunnen inspelen op de toekomst is concentratie van bibliotheken wenselijk. De huisvestingskosten worden verminderd, de publieke functie versterkt en ruimte voor maatschappelijk ondernemen wordt groter.

Vereniging Historisch Genootschap: Het Historisch Genootschap wil zich de komende tijd nadrukkelijker dienstbaar maken voor de Ambachtse samenleving. Zij wil dit onder andere doen door schoolklassen te ontvangen en hen kennis te laten nemen van de geschiedenis. Het ontvangen van bejaarden uit verzorgingstehuizen en faciliteren van (kerkelijke) verenigingen. Nieuwe inwoners kennis te laten maken met de geschiedenis van ons dorp. Meer tentoonstellingen te organiseren. Ambachters die elkaar rond een historisch thema kunnen ontmoeten. Het kunnen beschikken over een grotere archiefruimte en een folderpost te zijn voor toeristische en recreatieve informatie uit plaats en streek.

Het bestuur van het Historisch Genootschap heeft een businessplan opgesteld. Er wordt een Stichting gevormd die tot taak krijgt het businessplan uit te werken en de financiële onderbouwing van het plan hard te maken. De gemeente zal kenbaar maken onder welke voorwaarden het Rijksmonument den Brommert kan worden overgedragen aan de stichting (*punt 4 Uitvoeringsprogramma*). Het doel is dat het gebouw in z'n nieuwe verschijningsvorm en in het gebruik een versterking is van het historisch centrum van ons dorp. Het bovenstaande is afgesproken in het bestuurlijk overleg op 1 juli 2013.

Waarom we het willen: De huidige ruimte in den Brommert kent functionele beperkingen als het om het houden van exposities, geven van educatie en dergelijke activiteiten gaat. In dat verband heeft het bestuur van het Historisch Genootschap de gemeente verzocht om voor de Wereldwinkel een andere accommodatie te zoeken. Den Brommert is een Rijksmonument en stelt daardoor beperkingen aan beheer en onderhoud, herinrichting en gebruik van het gebouw. Het is in de eerste plaats een verantwoordelijkheid van het historisch genootschap en de Wereldwinkel, om het bovengenoemd accommodatievraagstuk op te lossen. Zie uitgangspunt 3 op bladzijde 7 van deze Nota. De gemeente vervult wel een faciliterende rol.

III.2.2 Recreatie

Zwembad De Louwert: Voor de toekomst van het zwembad De Louwert is de gemeente in gesprek met de gemeente Zwijndrecht. Indien gekozen wordt voor de locatie De Louwert ontstaan er mogelijkheden om het zwembad, de sporthallen en mogelijk ook DOCK-03 met elkaar te verbinden.

De gemeenteraad heeft op 6 juni 2013 een voorkeur uitgesproken voor nieuwbouw van het zwembad De Louwert op de huidige locatie. Zie ook III.2.7.

Waarom we het willen. In 2011 kwamen 170.302 bezoekers naar het zwembad toe. Een nadere specificatie van het aantal bezoekers is in bijlage 4 weergegeven. Het buitenbad vraagt om diverse renovatiewerkzaamheden. Het binnenbad is in zijn gebruiksmogelijkheden beperkt en verouderd.

Jeugdspeelpark: Dit park vervult een belangrijke functie voor jong en oud in de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht. De belangrijkste uitdaging is om het park met beperkte financiële middelen te exploiteren. Hiervoor zijn voldoende vrijwilligers nodig. In dit verband wordt samen met het Jeugdspeelpark en geïnteresseerde zorgaanbieders onderzocht (*punt 5 uitvoeringsprogramma*) of het Jeugdspeelpark ontwikkeld kan worden tot een leerbedrijf dan wel activiteitencentrum in relatie tot de nieuwe taken die de gemeenten krijgen voor kwetsbare groepen (decentralisatie AWBZ, Participatiewet). In verband met het onderzoek en planvorming van een nieuw onderwijscluster wordt nagegaan of verplaatsing van het Jeugdspeelpark naar het recreatiegebied Sandelingen haalbaar is. Zie ook paragraaf III.2.5.

Waarom we het willen. Het afgelopen jaar bezochten 40.000 tot 45.000 mensen het Jeugdspeelpark. In het Coalitieprogramma 2010-2014 wordt gesteld dat de uitbreiding van het Jeugdspeelpark wordt voorbereid (blz. 12). Het Jeugdspeelpark vervult een belangrijke functie in Hendrik-Ido-Ambacht die kan worden versterkt door uitbreidingen en integratie met andere functies. Het onderzoek zal moeten aantonen of integratie met een Leerwerkbedrijf of een activiteitencentrum mogelijk is.

III.2.3 Jeugd

Jongerencentrum Dock-03: Per 1 januari 2013 is de exploitatie van Dock-03 overgegaan naar Cascade. Het toevoegen van andere functies (muziek, ouderenactiviteiten) aan het Jeugdcentrum Dock-03 vergroot het gebruik en verbetert

daardoor de exploitatie van de accommodatie. In overleg met het stichtingsbestuur van Cascade zal worden bezien op welke wijze een intensiever gebruik van Dock-03 mogelijk is. In een brainstormsessie op 17 juni 2013 is daarover van gedachten gewisseld. Het bestuur van de stichting Cascade zal in overleg met de gemeente bezien welke functies in Dock-03 gebracht kunnen worden opdat een betere bezetting en exploitatie ontstaat.

Waarom we het willen. A3 welzijn organiseerde jongerenwerk in de accommodatie Dock-03. Per 1 januari 2013 is de accommodatie Dock-03 overgegaan naar de Stichting Cascade. Bijlage 11 laat zien dat de kostendekkendheid van Dock-03 slechts 11% is. In bijlage 17 is de bezettingsgraad (32%) aangegeven.

Cascade en het jongerenwerk zullen in onderling overleg moeten bezien op welke wijze het gebruik van de accommodatie Dock-03 kan toenemen. Vanwege de specifieke aard van activiteiten voor jongeren en de huidige inrichting (grote zaal en twee oefenruimten voor muziekbands) van Dock-03 zal goed overwogen moeten worden welke andere activiteiten in combinatie met jongerenwerk mogelijk zijn.

III.2.4 Sport

Breedtesport: De ontwikkeling van de breedtesport in de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht geniet prioriteit. Een hogere sportparticipatie van de bevolking in de gemeente staat voorop. Verenigingen, combinatiefunctionarissen en commerciële instellingen dienen daarvoor zorg te dragen. De gemeente stimuleert dat onder meer door de inzet van combinatiefunctionarissen, die gebruik maken van gemeentelijke accommodaties.

Waarom we het willen. Het Adviesbureau Ne9en heeft een Evaluatie en Monitoring Combinatiefuncties – Rapportage nulmeting 2012 opgesteld. Hieraan hebben vijf scholen (424 leerlingen) deelgenomen. 90,8% van de kinderen doet aan sport na schooltijd. 83,5% is lid van een sportvereniging. Aan culturele activiteiten op school wordt voor 71,1% deelgenomen. 17,5% is lid van een cultuurvereniging. De Nederlandse Norm Gezond Bewegen schrijft voor dat jongeren in de leeftijd van 4 tot en met 18 jaar 5 dagen per week minimaal 60 minuten matig intensief bewegen als basis voor een gezonde levensstijl. Jongens voldoen voor 69,6% en meisjes voldoen voor 68,8% aan deze gezondheidsnorm. Op basis van programma's wordt getracht de interesse voor sport en cultuur te vergroten.

Voor andere leeftijdscategorieën (volwassenen, ouderen) zijn minder gedetailleerde cijfers beschikbaar. In 2012 sport 56% van de inwoners van Hendrik-Ido-Ambacht één

keer per maand. In 2009 was dat 57%. In 2009 nam 38% van de inwoners deel aan een sportvereniging. (Onderzoekcentrum Drechtsteden)

Er zijn 4,3 fte combinatiefunctionarissen die in dienst zijn van de stichting Hattrick. 2,7 fte wordt aan sport besteed. 0,5 fte aan Cultuur coach To Be, 0,5 fte aan buurtwerk. Op dit moment is er nog een combinatiefunctionaris (0,6 fte) die tijdelijk coördinatiewerkzaamheden doet en zich daarna ook op activiteiten gaat richten. De combifunctionarissen zijn in de Ridderhal gehuisvest. Veel activiteiten vinden plaats in gemeentelijke accommodaties. Met de inzet van een combinatiefunctionaris kan mogelijk het gebruik van onrendabele uren in en op accommodaties ingevuld worden.

Turnvereniging Souplesse: Souplesse heeft behoefte aan een vaste locatie waar de turntoestellen permanent kunnen blijven staan en waar mogelijk een valkuil (kuil gevuld met schuimrubber die de val breekt) en een danszaal kunnen worden gerealiseerd. Het bestuur van Souplesse heeft een globaal verbouwingsplan gemaakt voor de uitbreiding van de gymzaal aan de Weteringsingel. Daarbij zijn diverse constructies voorgesteld. Onder andere dat Souplesse de gymzaal in eigendom overneemt en de verbouwing zelf laat verrichten. Een andere constructie is dat de gemeente de verbouwing van de gymzaal verricht en bij Souplesse de huur in rekening brengt. Tijdens het bestuurlijk overleg op 3 juli 2013 is afgesproken dat de haalbaarheid van deze plannen de komende periode wordt onderzocht. Dat wordt onder meer bepaald door de financiële consequenties voor de gemeente, de stichting Cascade, Souplesse en de mogelijkheden die er zijn om huidige gebruikers in een andere gymzaal of sporthal onder te brengen. Het mag niet zo zijn dat de verhuizing van Souplesse naar de gymzaal leegstand tot gevolg heeft in de sporthallen (*punt 6 uitvoeringsprogramma*).

Waarom we het willen. De vereniging maakt gebruik van twee sporthallen en drie gymzalen. Een vaste locatie waar turntoestellen permanent kunnen blijven staan ontbeert deze vereniging. Een turnhal is er in de gemeente niet. Daarvoor zou men naar Dordrecht of Zwijndrecht moeten. Deze beide turnhallen zitten vol. Het zou voor Souplesse al een stuk makkelijker worden als de vereniging alle activiteiten slechts in één ruimte kan doen laten plaatsvinden. Souplesse beschikt niet over een zogenaamde 'valkuil'. Een kuil gevuld met schuimrubber die de val breekt als een oefening mis gaat. In 2009 zijn de mogelijkheden onderzocht om een valkuil te realiseren. Dat bleek op dat moment financieel niet haalbaar. Souplesse telt 450 leden en de gymnastiek- en turnsport wordt op alle niveaus intensief beoefend. De gemeente onderkent het belang van een 'valkuil' maar kan dit in de huidige tijd niet alleen financieren. De mogelijkheden

dienen te worden nagegaan of deze valkuil ook met andere financieringsbronnen realiseerbaar is. Verder kan gedacht worden aan een eigen bijdrage van de vereniging, sponsoring en/of ludieke geldinzamelingsacties.

Vollido: Volleybalvereniging Vollido wil graag van maandag tot en met vrijdag de gymzaal in de Bron gaan gebruiken. Met de vereniging en stichting Cascade wordt onderzocht of deze wens kan worden gefaciliteerd. Een harde randvoorwaarde is dat de stichting Cascade geen (grote) financiële nadelen ondervindt omdat Vollido minder zaalruimte huurt in de sporthallen (*punt 7 uitvoeringsprogramma*).

Waarom we het willen. Vollido heeft een wachtlijst bij de jeugd. Er spelen nu 20 jeugdteams. Als er voldoende vrijwilligers zijn (door aantrekken van seniorenteam) komen er jeugdteams bij. Indien Vollido in zijn geheel gebruik gaat maken van de gymzaal aan de Admiraal de Ruijterlaan ontstaat een situatie dat deze gymzaal doordeeweeks in de avonden volledig bezet zal zijn. Aan de andere kant mag niet het effect ontstaan van leegstand in de Ridderhal. Nagegaan zal worden of de wens van Vollido kan worden gerealiseerd door een 'win-win' situatie te creëren. Voor het seizoen 2013-2014 kan Vollido op de maandag over extra uren beschikken in de gymzaal aan de Admiraal de Ruijterlaan.

Hockey: De onstuimige groei in de afgelopen jaren van de hockeyvereniging HC Derby uit Zwijndrecht en het daarmee gepaard gaande capaciteitsgebrek is mede het gevolg van de woningbouw in de wijk Volgerlanden. Daar HC Derby een belangrijke sportvoorziening in de Zwijndrechtse Waard is, ligt het voor de hand deze sportvoorziening te betrekken in het overleg over een nadere samenwerking van beide gemeenten.

Waarom we het willen. Hockeyclub Derby uit Zwijndrecht is in 1998 ontstaan na een fusie tussen AMHC '65 (1965) uit Hendrik-Ido-Ambacht en Oude Maas (1970) uit Zwijndrecht. De club heeft een semi-waterveld en twee zand ingestrooide kunstgrasvelden en 866 leden, waarvan 636 jeugd (peildatum juni 2013). Er is een ledenstop voor de jeugd in verband met de capaciteit van de velden. Ongeveer 42% van de leden is afkomstig uit Hendrik-Ido-Ambacht, 39% uit Zwijndrecht en 10% uit Ridderkerk. Naast de uitbreiding van een extra veld (opvang wachtlijst) moeten de drie aanwezige velden worden gerenoveerd c.q. vervangen. Voor wat betreft het huren van zalen worden de teams verdeeld over Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Ridderkerk en Zwijndrecht.

Sporthallen en gymzalen: De bezettingsgraad, van maandag tot en met zondag, van de drie sporthallen en de drie gymzalen is niet optimaal. Het stichtingsbestuur van Cascade zal in overleg met de scholen en de verenigingen nagaan of een efficiënter

gebruik van deze accommodaties mogelijk is (*punt 8 uitvoeringsprogramma*). Als de bezettingsgraad van de beschikbare accommodaties te laag blijft kan worden nagegaan of op termijn een herbestemming c.q. sluiting van een gymzaal (zalen) wenselijk is.

Waarom we het willen. De stichting Cascade exploiteert drie sporthallen en regelt het gebruik van de drie gymzalen.

De stichting Cascade heeft de beschikbare uren (bezettingnorm) voor het gebruik van onderwijs en sport vastgesteld, rekening houdend met feestdagen en schoolvakanties. Op grond daarvan is de verhuurde capaciteit bepaald. De verhuurde uren gedeeld door de beschikbare uren levert de bezettingsgraad in % op. Bijlage 17 laat zien dat er ten aanzien van onderwijs en sport per sporthal verschillen in bezetting zijn. Zaalgedeelte A van de Sophiahhal scoort qua bezetting het hoogst, namelijk 68%. De bezetting van de gymzalen is gemiddeld lager dan die van de sporthallen. Dat is op zich logisch omdat sporthallen meer gebruiksmogelijkheden bieden.

Bijlagen 17.1 en 17.2 geven van maandag tot en met vrijdag het gebruik aan van de sporthallen door de scholen en de verenigingen. Bijlage 17.3 geeft op zaterdag en zondag het gebruik aan van de sporthallen door de verenigingen.

Dit betreft een momentopname. Zo zijn er verenigingen die een heel seizoen gebruik maken van een sporthal. Andere verenigingen doen dat slechts voor een aantal maanden (korfbal, hockey).

De Ridderhal wordt regelmatig verhuurd in twee zaaldelen vanwege de tribune. Op de woensdagmiddag maken de scholen geen gebruik van de sporthallen.

De vraag die gesteld kan worden is of het gebruik (bezetting) van deze zes sportaccommodaties in de toekomst efficiënter kan plaatsvinden. De stichting Cascade dient in overleg met de verenigingen na te gaan of er verbetering in de bezetting kan worden bereikt.

De stichting Cascade kan dezelfde vragen zoals hierboven geformuleerd stellen aan de betrokken scholen. De zes sportaccommodaties zijn ook zes onderwijsaccommodaties omdat het bewegingsonderwijs daar in plaats vindt.

Belangrijke criteria met betrekking tot het aanbod van gymzalen zijn:

- Wensen en eisen van de gebruiker.
- Het gebruik van de accommodatie (bezettingsgraad).

- De economische en technische levensduur van de accommodatie.
- De lasten inzake beheer en onderhoud.

Sportpark Schildman: Het sportpark blijft de thuisbasis voor de vijf (2x voetbal, korfbal, tennis, Jeu de Boules) sportverenigingen. De noodzaak tot verplaatsing van een sportvereniging bestaat nu niet en is bovendien te kostbaar. Op grond van de bevolkingsprognoses en de beschikbare capaciteit dient de groei op het sportcomplex zelf te worden opgevangen. Daarbij wordt aan het volgende gedacht.

1. De twee voetbalverenigingen en de korfbalvereniging bepalen in onderling overleg hoe op een efficiëntere wijze gebruik kan worden gemaakt van de beschikbare veldcapaciteit. Daarbij kan ook worden gedacht aan het langer trainen en spelen per dag.
2. De ledengroei van de beide voetbalverenigingen noopt tot een evenwichtige veldverdeling. Dit is in eerste instantie een verantwoordelijkheid van beide voetbalverenigingen. Als verenigingen er niet gezamenlijk uitkomen doet de gemeente een bindend voorstel.
3. Het omzetten van gras in kunstgras verruimt de trainingsmogelijkheden en de speelcapaciteit. De komende jaren zal worden bezien in welke mate de omzetting van gras naar kunstgras wenselijk en financieel mogelijk is.
4. Mocht er tegen de verwachting (prognoses) in alsnog een onstuimige groei van het ledenaantal ontstaan dan kan overwogen worden om het huidige trapveld in het Baxpark om te zetten in een kunstgrasveld dat door de voetbalverenigingen gebruikt kan worden maar tevens een publiekelijke functie heeft. Hierbij wordt verwezen naar een dergelijke situatie bij het sportpark Rijsoord in de gemeente Ridderkerk.

Korfbalvereniging DVS'69 heeft het verzoek gedaan voor een tweede kunstgras korfbalveld. Gezien het huidige ledenaantal en de beschikbare veldcapaciteit wordt de urgentie van dit verzoek op dit moment niet gedeeld. Uiteraard kan de vereniging op eigen kosten zelf een tweede kunstgras korfbalveld aanleggen.

Waarom we het willen. De huidige situatie is dat er op het sportpark Schildman 5 grasvelden, 1 wettraveld (wedstrijdtrainingsveld) en drie kunstgrasvelden liggen. Één van de kunstgrasvelden is geschikt voor trainingen maar beperkt om op te spelen

(alleen jeugd). Daarnaast zijn er nog grasstroken (velden 12 en 13) op het complex aanwezig die gebruikt worden om op te trainen.

In bijlage 5 en 6 zijn de planningsnormen NOC/NSF en de behoefte van de twee voetbalverenigingen in het seizoen 2012–2013 en 2013-2014 aangegeven. Ondanks een groei van het aantal teams in het seizoen 2013-2014 is het aantal velden voor trainingen en wedstrijden op dit moment voldoende. Deze planningsnormen zijn niet hard en bindend. In de praktijk blijkt dat specifieke situaties en omstandigheden sterk kunnen afwijken van deze planningsnorm. Dat is ook bij ASWH en IFC het geval. Op grond van dit overzicht kan in zijn algemeenheid gesteld worden dat er nu net voldoende training- en speelcapaciteit aanwezig is.

- Er liggen drie kunstgrasvelden, één wetravelveld, een grasstrook en het grasveld bij de korfbalvereniging DVS'69 die de benodigde trainingcapaciteit kunnen opvangen.
- De twee kunstgrasvelden maken het mogelijk dat er drie senioren of A-junioren wedstrijden per wedstrijddag gespeeld kunnen worden. Voor het derde kunstgrasveld geldt dit alleen voor de overige junioren en de pupillen.
- Verlenging van de trainingstijden (langere avond) en de speeltijden (langere speeldag) kan eveneens bijdragen aan een grotere capaciteit.

Beide verenigingen zijn de afgelopen jaren hard gegroeid (ASWH 607 en IFC 742 spelende leden, bron KNVB sept. 2012). Op grond van de bevolkingsprognoses en de bijgestelde woningbouw lijkt een sterke groei van het aantal voetbalkinderen niet voor de hand te liggen. Zie bijlagen 2 en 3. Niettemin zou er sprake kunnen zijn van een na-ijleffect, dat thans niet is te voorzien, waardoor de groei nog enige jaren doorzet.

Capaciteitsvergroting door verplaatsing van een sportvereniging is niet aan de orde. Het is zeer kostbaar en doet afbreuk aan het integrale karakter van het sportpark.

Vergroting van de training- en speelcapaciteit kan plaatsvinden door

- Een efficiënter gebruik van de huidige velden.
  - Het omzetten van gras in kunstgras.
  - Bij een sterke (onvoorziene) groei is het overwegen van een openbaar kunstgrasveld in het Baxpark de moeite waard. Op bepaalde tijden kan het door beide voetbalverenigingen gebruikt worden. Op de overige tijdstippen is het openbaar en fungeert het als trapveld in het Baxpark. Een dergelijke constructie is aanwezig op het sportpark Rijsoord in Ridderkerk.

Korfbalvereniging DVS'69 beschikt over een kunstgras korfbalveld en een naast gelegen groter grasveld. Dit grasveld wordt zeer extensief gebruikt voor trainingen en spelen van korfbalwedstrijden voor de pupillen. Het gehele complex wordt acht maanden per jaar gebruikt. De capaciteit is ruim voldoende om in de toekomst een eventuele ledengroei op te vangen. Bij extra behoefte aan trainingscapaciteit van de voetbalverenigingen kan dit veld intensiever en efficiënter gebruikt worden.

III.2.5 Onderwijs

Vorming onderwijscluster: Het beleid is gericht op de realisatie van onderwijsclusters (Brede school). De schaal van de clusters wordt begrensd door de programmatische samenstelling (onderwijs, zorg, welzijn, sport), een optimale bereikbaarheid, de ruimtelijke mogelijkheden en het dorpse karakter. Indien er bijvoorbeeld kwalitatief goede voorzieningen in de nabijheid zijn kan voor een kleinschaliger cluster worden gekozen. De minimale omvang van het cluster biedt onderdak aan basisonderwijs, buitenschoolse opvang en peuterspeelzaalwerk. Zie Integraal Huisvestingsplan voor het basisonderwijs, deel 2: Kaders voor de uitvoering.

Thans wordt er een onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van een onderwijscluster op de locatie van het Jeugdspeelpark. Deze grond is in eigendom van de gemeente. Verplaatsing van het jeugdspeelpark is dan aan de orde. Gedacht wordt aan een locatie in het recreatiepark Sandelingen al dan niet in combinatie met andere voorzieningen. Zie ook paragraaf III.2.3.

Met betrekking tot de ter beschikking komende multifunctionele ruimten in een nieuw onderwijscluster zal een goede afweging moeten worden gemaakt met de bestaande voorraad aan accommodaties. Dit om te voorkomen dat voor de leegstand zal worden gebouwd.

Waarom we het willen. Dalende leerlingenprognoses in 2011 hebben geleid tot een oriëntatie naar samenvoeging van twee voorgenomen scholenclusters (Schoof Cascade en Jacobuslaan). Hierdoor worden naast de twee bestaande niet 3 maar 2 scholenclusters binnen Hendrik-Ido-Ambacht gerealiseerd. Vanuit de Nota accommodatiebeleid is bij de realisatie van een onderwijscluster de vraag van belang in welke mate integratie van voorzieningen tot stand kan komen en wat eventueel de consequenties zijn voor bestaande accommodaties. Dit wordt meegenomen bij de herdefiniëring en uitwerking van het programma van eisen van de clusters.

Huidige scholen: Tot 2020 is een daling van de behoefte aan schoollokalen voorzien. Realisatie van twee nieuwe onderwijsclusters (Brede scholen) naast de twee bestaande clusters zal de vraag opwerpen wat de consequenties zijn voor de huidige voorraad schoolgebouwen en schoollokalen.

De schoolbesturen hebben te kennen gegeven de zorgplicht huisvesting Onderwijs van de gemeente te willen overnemen. De consequenties van deze doordecentralisatie van de gemeente naar een rechtspersoon (stichting) zullen de komende periode in kaart worden gebracht.

Waarom we het willen. De behoefte aan leslokalen op de 10 basisscholen in Hendrik-Ido-Ambacht bedroeg in 2011 125 leslokalen (Pronexus). De aanwezige capaciteit was in 2011 groter, namelijk 131 leslokalen. Zie bijlage 3.

Na eerst nog een lichte stijging van het leerlingenaantal in de komende jaren is daarna tot 2020 een daling geprognoseerd. Die daling treedt met name op in de wijken Centrum en Krommeweg De Sandeling.

Behoudens de vier scholen in De Volgerlanden is van alle scholen in de periode 2012-2020 de economische levensduur verstreken. De vraag die gesteld kan worden is of de gebouwen voldoende onderwijskundig functioneel aan te passen zijn en renovatie een optie is (Integraal Huisvestingsplan voor het basisonderwijs, deel 1: Visiedocument).

In de notitie verhuur en in gebruik geven van schoolgebouwen is gesteld dat de gemeente toestemming moet geven aan een schoolbestuur die de wens te kennen geeft leegstand in gebruik te geven of te verhuren. Gaat het om peuterspeelzaalwerk of kinderopvang dan geeft de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht in principe toestemming. Gaat het om dagarrangementen of wijkactiviteiten vanuit het wijkplatform dan dient afstemming plaats te vinden met de Stichting Cascade (*zie punt 10 uitvoeringsprogramma*).

III.2.6 Wonen, Zorg en Welzijn

Op het terrein van Wonen, Zorg en Welzijn bestaat de realisatie van woonzorgcluster Sophiastaete in De Volgerlanden, aandacht voor de verdere ontwikkeling van woonzorgvoorzieningen in de woonzorgzones in het Centrum en Krommeweg-De Sandeling. Voor diverse inwonergroepen is het van belang dat er een aanbod van voorzieningen (1^e lijns gezondheidszorg, zorg, wonen en welzijn) in de wijk aanwezig is.

Het college heeft op 21 mei 2013 een principebesluit genomen om het CJG in het nieuw te bouwen multifunctioneel centrum Wielzate te huisvesten. Nieuwbouw van het multifunctioneel centrum Wielzate zal resulteren in eerstelijnsvoorzieningen, het CJG, het WMO-loket en een ruimte voor welzijnsactiviteiten (Blije Borgh). Als gevolg van de decentralisatie Jeugdzorg kunnen op termijn divers taken Jeugdzorg, zoals advisering en begeleiding, in Wielzate gehuisvest worden. Huisvesting van het CJG in Wielzate heeft de volgende voordelen. CJG, het WMO-loket en eerstelijns gezondheidszorg (huisartsen, fysiotherapeuten) ontmoeten elkaar in dit gebouw. Door realisatie van een nieuw gebouw kan aan specifieke wensen zoals privacy voor de cliënt, worden voldaan. De huurlasten voor de CJG-partners zijn minder hoog dan in Cascade (verbouwingskosten Cascade vervallen).

In het najaar zal het definitieve bouwontwerp worden vastgesteld en is de bouwvergunningaanvraag in gang gezet. Eind 2014 hoopt men de nieuwbouw voltooid te hebben. De CJG-partners worden intensief in dit planproces betrokken.

In woonzorgzone Krommeweg-De Sandeling is alleen de Kruidhof als seniorencomplex aanwezig met een besloten recreatieve ruimte. Wellicht dat in de toekomst de vrijkomende schoolwoningen Bekestein aanknopingspunten bieden. Gezocht zal worden naar mogelijkheden om in de wijk De Krommeweg een welzijns- en ontmoetingsplek te creëren (*punt 10 uitvoeringsprogramma*).

Welzijnsactiviteiten dienen in principe gebruik te maken van bestaande gebouwen in de wijken. Nieuwbouw is met uitsluiting van een mogelijke beperkte nieuwbouw bij Wielzate niet aan de orde op het moment dat de gemeente een bijdrage moet leveren via subsidies.

Wat we willen. Een woonzorgzone is een verzorgingsgebied voor circa 10.000 inwoners. Daarbinnen gelden garanties voor mensen die 24 uur zorg of zorg op afroep nodig hebben en waar een aanbod is van beschermd en verzorgd wonen, ten midden van het gewoon wonen. In Hendrik-Ido-Ambacht worden er drie woonzorgzones gerealiseerd (Nota Wonen, Zorg en Welzijn, 2006).

Woonzorgcluster Sophiastaete waarin beschermd en verzorgd wonen, een gezondheidscentrum en een tandartsencentrum worden gehuisvest is in juni 2013 geopend. In dit gebouw zijn diverse welzijnsvoorzieningen gehuisvest.

Woonzorgzone Centrum: In het dienstencentrum Wielzate zijn tot 1 januari 2013 door A3 Welzijn verschillende welzijnsactiviteiten georganiseerd. Het dienstencentrum biedt een breed scala aan activiteiten aan betreffende ondersteuning, belangenbehartiging

en ontspanning. De bouwkundige staat van Wielzate is een punt van zorg. Dat is de reden waarom er nieuwbouw plaatsvindt en hier een multifunctioneel centrum wordt gebouwd. De projectontwikkelaar zal met de betrokken partijen (CJG-partijen, Blijje Borgh, huisartsen en fysiotherapeuten nog dit jaar het ontwerp van het nieuwe gebouw afronden. Gestreefd wordt om Wielzate begin 2015 te openen.

De Blijje Borgh is een verpleeg- en verzorgingstehuis met services en diensten aan huis. Het kent een seniorenrestaurant dat een eet- en ontmoetingsmogelijkheid is voor de doelgroep ouderen. De komende periode is de inzet om in de wijk Centrum de samenhang tussen de aanwezige voorzieningen te versterken. Van concentratie, huisvesten in één locatie, zal geen sprake zijn. Het op elkaar afstemmen c.q. integreren kan op termijn wel consequenties voor accommodaties hebben.

In 2009 is het woonzorgcluster Emmastaete geopend. Wonen, zorg en welzijn zijn op een bijzondere manier samengevoegd. De samenwerking tussen de verschillende partijen is ontstaan uit de behoefte van bewoners om levensloopbestendig te wonen. Woningcorporatie Rhiant heeft in de Emmastaete 30 levensloopbestendige woningen gebouwd en de Blijje Borgh staat garant voor de zorgverlening. Vanaf 1 januari 2013 organiseert de Blijje Borgh het welzijnsaanbod voor ouderen, gesubsidieerd door de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht. Vanuit de Emmastaete worden verschillende welzijnsactiviteiten georganiseerd. De bewoners kunnen samen met buurtbewoners participeren in de activiteiten of een creatieve bijdrage leveren door zich aan te melden als vrijwilliger. In het gebouw zijn technische voorzieningen aangebracht om veiligheid, comfort en gemak te bevorderen. Het woonzorgcomplex beschikt daarnaast over 24-uurs aanwezigheid van zorgpersoneel.

Woonzorgzone Krommeweg-De Sandeling: In deze wijk is het seniorencomplex De Kruidhof gevestigd. Deze accommodatie kent een besloten recreatieruimte. De komende periode zullen de mogelijkheden worden nagegaan om zorg- en welzijnsvoorzieningen in deze wijk te integreren (mogelijk in één accommodatie) c.q. op elkaar af te stemmen.

III.2.7   Zwijndrechtse Waard

De voor deze nota relevante voorzieningen zijn het zwembad, het Centrum voor Jeugd en Gezin, de Bibliotheek, Theater/Culturele Voorzieningen, Jeugdspeelpark Kiboehoeve en Weetpunt.

Vanuit het perspectief van het accommodatiebeleid is er veel te winnen als de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht de samenwerking omzetten in

resultaten. Kwaliteit en efficiency wordt behaald als voorzieningen op elkaar worden afgestemd en/of worden gedeeld. De gemeenteraad van Hendrik-Ido-Ambacht heeft op 6 juni 2013 besloten dat de huidige locatie het meest geschikt is voor de bouw van een nieuw zwembad.

Waarom willen we het. Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht hechten waarde aan een optimaal voorzieningenniveau voor inwoners, instellingen en ondernemers. In het licht van de grote financiële opgaven en de krappe beurs van beide gemeenten is “Waardse” samenwerking een logisch en belangrijk instrument om beschikbare middelen zo slim mogelijk aan te wenden om een optimaal voorzieningenniveau te kunnen handhaven of realiseren. Schaalvoordeel leidt tot een hogere bezettingsgraad en een gunstiger exploitatieresultaat van een accommodatie.

Samenwerking leidt tot verbetering van kwaliteit van “Waardse” voorzieningen,

waarmee een meerwaarde kan worden bereikt voor de Zwijndrechtse Waard als aantrekkelijk gebied voor alle inwoners. Consequentie hiervan kan zijn dat voor een deel van de inwoners de reistijd naar een voorziening toeneemt. Vanuit het perspectief van het accommodatiebeleid is er veel te winnen als de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht de samenwerking omzetten in resultaten.

III.3 Multifunctionaliteit (uitgangspunt 5)

Onder multifunctionaliteit wordt verstaan het meervoudig gebruik van accommodaties. Dat kan door diverse voorzieningen onder één dak te plaatsen. Het kan ook door een meervoudig gebruik van dezelfde ruimte en dat laatste is ook eigenlijk de omschrijving van multifunctionaliteit. In één ruimte bijvoorbeeld overdag de buitenschoolse opvang en in de avond de sportvereniging te huisvesten. De voordelen van multifunctionaliteit zijn dat (verschillende) maatschappelijke organisaties elkaar ontmoeten en leren samenwerken. De bezettingsgraad van een accommodatie wordt hierdoor hoger waardoor de huurinkomsten toenemen. Er bestaat een inhoudelijke en financiële synergie. Er zal steeds overwogen moeten worden of de meerwaarde van multifunctionaliteit gerealiseerd kan worden. Hieronder worden enkele ontwikkelingen c.q. kansen genoemd (*punt 11 uitvoeringsprogramma*).

Centrumzone:

De belangrijkste lokale en strategische accommodaties bevinden zich in de centrumzone. Wat sterk is moet sterk blijven en waar mogelijk sterker worden.

Multifunctionaliteit is een middel om de onderlinge samenhang en samenwerking in deze zone te vergroten.

- Verbouwing c.q. renovatie van het zwembad de Louwert biedt wellicht mogelijkheden om Dock-03, de Ridderhal en het zwembad met elkaar te verbinden. Bijvoorbeeld door het realiseren van één horecavoorziening.
- Door te proberen het leegstaande Jeugdhonk bij voetbalvereniging IFC een nieuwe bestemming te geven.
- Door in overleg met de sportverenigingen na te gaan of er nieuwe (sport) activiteiten kunnen worden ontwikkeld.
- De mogelijkheden na te gaan voor het bieden van stageplaatsen op het sportpark Schildman, Dock-03, Ridderhal en De Louwert.
- Nagaan of nieuwe evenementen in het Baxpark kunnen plaatsvinden zoals in de visie Baxpark en evenemententerrein is weergegeven. Dit geldt ook voor het Sophiapark in De Volgerlanden. Van belang is of de accommodaties dan een aanpassing behoeven.

Leerwerkbedrijf Drechtwerk (het LAB): Mensen met een beperking of langdurig werkloos naar de reguliere arbeidsmarkt brengen is de doelstelling van Leerbedrijf Drechtwerk. In De Volgerlanden biedt de in aanbouw zijnde woonzorgzone Sophiastaete, de Sophiahhal en de Brede school mogelijkheden om mensen met beperkingen (WSW, Wajong, WBW, AWBZ) werkervaring te laten op doen. Begin 2013 zal er gestart worden met de inzet van mensen via het lokaal Ambachts leerwerkbedrijf. De komende periode zullen alle gemeentelijke instellingen en maatschappelijke organisaties, die een gemeentelijke subsidie ontvangen, open moeten staan om mensen met beperkingen werkervaring te laten opdoen.

Brede school: Voor de eerst volgende realisatie van de Brede school dienen meer voorzieningen dan alleen onderwijs in het gebouw gehuisvest worden. De Brede School Hendrik-Ido-Ambacht is een centrum waar instellingen samenwerken aan meer kansen en mogelijkheden voor kinderen in de gemeente. De kern is dat er afspraken zijn gemaakt wanneer de school of de gemeente aan zet is als het gaat om medegebruik of verhuur van schoolgebouwen. Ook zijn afspraken gemaakt over de tarieven.

Gebruik schoolgebouwen: De gemeente vindt het van belang dat bestaande schoolgebouwen en leegstaande lokalen gebruikt kunnen worden door verenigingen of burgers die behoefte hebben aan ruimte. Het beleid inzake het gebruik geven van schoolgebouwen is vastgelegd in de notitie verhuur en in gebruik geven van

schoolgebouwen. Afhankelijk van wie juridisch eigenaar is en wie de lokalen gebruikt is het tarief voor gebruik bepaald. Zie bijlage 12.

Brede school en Woonzorgzone: Functies als wonen, zorg, 1^e lijns gezondheidszorg, welzijn kunnen hier onderdak vinden. De welzijnsruimte kan multifunctioneel worden ingericht zodat een meervoudig gebruik mogelijk is.

Waarom we het willen. De voordelen van multifunctionaliteit zijn dat (verschillende) maatschappelijke organisaties elkaar ontmoeten en leren samenwerken. De inhoudelijke synergie wordt daardoor versterkt. De bezettingsgraad van een accommodatie kan hoger worden waardoor de huurinkomsten toenemen en de exploitatie gunstig wordt beïnvloed. Dit is de financiële synergie. Multifunctionaliteit brengt een aantal uitdagingen met zich mee. Er wordt inbreuk gemaakt op het alleenrecht om de eigen accommodatie te gebruiken en er moeten goede afspraken worden gemaakt voor het gezamenlijk gebruik, beheer en onderhoud. Zo kan een veelheid aan accommodaties het meervoudig gebruik in de weg staan. Anderzijds kan in één accommodatie multifunctionaliteit tot stand brengen in een andere accommodatie onderbezetting ontstaan. Daar dient voor gewaakt te worden.

III.4 Beheer en onderhoud (uitgangspunt 6)

De gemeente Hendrik-Ido-Ambacht vervult met betrekking tot het beheer en onderhoud van accommodaties een regierol. De gemeente wil en kan niet meer alles zelf doen. Marktpartijen en maatschappelijke organisaties dienen een grotere verantwoordelijkheid inzake beheer en onderhoud te krijgen. Daarom wordt onderzocht of het beheer en onderhoud van gemeentelijke accommodaties effectiever en efficiënter kan plaatsvinden door het over te dragen aan (een) externe partij (en) (*punt 12 uitvoeringsprogramma*). Differentiatie, maatwerk is hierbij gewenst gezien bijvoorbeeld de verschillen tussen binnensport en buitensport accommodaties.

De sportverenigingen ASWH, DVS'69 en IFC hebben in een bestuurlijk overleg op 21 mei 2013 aangegeven voor het beschikbare budget het onderhoud van de velden niet te kunnen realiseren. Het college heeft de gemeenteraad (brief 18 juli 2013) over de situatie geïnformeerd. Daar het onderhoudscontract in 2015 afloopt zal een nieuw meerjarig onderhoudsbestek worden opgesteld en bij de te maken prestatieafspraken zal rekening worden gehouden met de ombuiging van € 25.000 per jaar.

Van rechtswege wordt de doordecentralisatie (2015) van Groot onderhoud naar de schoolbesturen voorbereid. Gestart wordt met het verrichten van een nulmeting. In 2014 wordt de overdracht verder voorbereid.

De gemeente wil bij (strategische) accommodaties in ieder geval de grond in eigendom houden. Daarnaast in principe ook de opstal. Strategische accommodaties zijn die accommodaties die van groot belang zijn om het voorzieningenniveau in Hendrik-Ido-Ambacht op een kwalitatief hoog niveau te houden en waarmee kan worden ingespeeld op de (veranderende) vraag. Strategische accommodaties zijn, Cultureel centrum Cascade, zwembad De Louwert, Jeugdspeelpark, Ridderhal, Sophiahall, velden op sportpark Schildman, Bax park en Dock-03 (*punt 13 uitvoeringsprogramma*).

De situatie doet zich voor c.q. kan zich voordoen dat maatschappelijke organisaties een eigen verantwoordelijkheid moeten nemen (Paviljoen voetbalvereniging betaalt gemeente niet) of willen nemen (bijvoorbeeld een gymzaal overnemen). Die eigen verantwoordelijkheid nemen onderstreept de gemeente. Om dat mogelijk te maken verleent de gemeente recht van opstal en soms ook de verlening van erfpacht. Een bestemming sportpark is over het algemeen vrij bestendig maar bij een eventuele verplaatsing is het recht van opstal geen al te grote juridische belemmering. Erfpacht biedt meer rechtsbescherming voor de eigenaar.

De overige accommodaties zijn Bouquet, Den Brommert, gymzalen, kinderopvangruimten als De Zeester, Rode Kruisgebouw en de schoolgebouwen zoals de Margrietstraat, de Jan Wissenslaan en de eerste verdieping van De Bron. Om reden van efficiency dient de bezettingsgraad van accommodaties optimaal te zijn. Door het aanbod van accommodaties niet verder te laten toenemen en waar mogelijk zelfs te laten afnemen kan bij een gelijkblijvende vraag naar accommodaties de bezettingsgraad toenemen. Accommodaties die geen expliciete functie meer vervullen dienen uit oogpunt van dit accommodatiebeleid te worden afgestoten. Uiteraard zijn voorwaarden als bestemming, activiteit en financiën hierbij van belang.

De accommodaties worden planmatig beheerd en onderhouden. Daarvoor zijn Meerjarige Onderhoud Programma's 2012-2021 opgesteld. Deze programma's zijn nog niet vastgesteld door de gemeenteraad.

Waarom we het willen. De gemeente voert een strategisch accommodatiebeleid hetgeen wil zeggen belangrijke accommodaties blijven in eigendom van de gemeente om daarmee zo goed mogelijk in te spelen op de behoefte.

Het beheer en onderhoud, onderscheiden in groot en klein onderhoud van de gemeentelijke accommodaties, is nu belegd bij diverse partijen. Zie bijlage 8. De gemeente kiest er voor om ten aanzien van beheer en onderhoud van gemeentelijke accommodaties een regierol in te nemen. Dat betekent dat de gemeente duidelijke kaders stelt, waarbinnen externe partijen het beheer en onderhoud plegen. Op basis van meerjarige contracten worden afspraken gemaakt en houdt de gemeente toezicht. De gemeente verricht dan zelf geen beheer en onderhoud meer. Groot en klein onderhoud komen in één hand bij één externe partij. Deze optie heeft consequenties voor de interne organisatie van de gemeente. Die worden later in kaart gebracht.

Met de gebruikers van gemeentelijke accommodaties kunnen de mogelijkheden worden verkend op welke wijze de gebruikers ten aanzien van beheer en onderhoud van accommodaties een grotere verantwoordelijkheid kunnen nemen. Een voorbeeld is dat huurders helpen bij het gebruiken van de kantine of jaarlijks diverse kleine onderhoudstaken verrichten. Bewoners zouden een rol kunnen vervullen bij het onderhoud van speelplaatsen.

In de Drechtsteden wordt nagedacht over de vraag hoe je een goed vastgoedbeheer op regionaal niveau kunt ontwikkelen. In de regio blijkt dat het vastgoed met een beperkte capaciteit en te versnipperd wordt beheerd. De kwetsbaarheid van gemeentelijke organisaties kan de continuïteit in gevaar brengen. Als eerste stap wordt dan ook gedacht aan het onderling uitwisselen van gemeentelijk personeel. Verder wordt gedacht aan één vastgoed beheersysteem en het uniformeren van Meerjarige Onderhouds Plannen (MOP's). De komende tijd zullen deze gedachten in Drechtstedenverband verder worden onderzocht en uitgewerkt.

III.5 Tarieven en subsidies (uitgangspunten 7 en 8)

De baten en de lasten van gemeentelijke accommodaties en de tarieven voor de gebruikers zijn transparant gemaakt. Daarbij dient opgemerkt te worden dat de tarieven nooit accommodaties kostendekkend kunnen maken. Die tarieven kunnen maatschappelijke organisaties (dus de leden) niet opbrengen.

Enkele modellen op basis waarvan tarieven bepaald kunnen worden zijn tegen het licht gehouden.

Een algehele herziening van het tarieven- en subsidiestelsel wordt nu niet voorgesteld.

Een objectieve verdelingsgrondslag is niet goed mogelijk zonder herverdeeleffecten (tarieven en subsidies) tussen de gebruikers of budgettaire consequenties (minder inkomsten of hogere subsidies) voor de gemeente.

Niettemin kan in de periode 2013-2020 worden gezien in hoeverre huurtarieven van de binnensport- en de buitensportaccommodaties naar elkaar toe kunnen worden gebracht en wat daarvan de consequenties zijn.

Waarom we het willen. Om wat te kunnen zeggen over de gemeentelijke tarieven voor het gebruik van accommodaties is de informatie uit de volgende bijlagen van belang.

Bijlage 9 geeft de kapitaalslasten van accommodaties weer. Het overzicht is niet compleet omdat diverse kosten niet in beeld zijn gebracht. Zo is het de vraag of je het openbaar groen rondom het sportpark Schildman toerekent aan de kosten van het sportpark? Andere kostenposten zijn grond en infrastructuur.

Bijlage 10 geeft de totale uitgaven beheer en onderhoud aan voor de eigenaar en de huurder in de periode 2012-2021. Deze bedragen komen uit het concept Meerjarig Onderhoud Programma (MOP). In bijlage 11 is de kostendekkendheid (inkomsten min uitgaven) van de accommodaties opgenomen. In bijlage 12 zijn de huurtarieven 2012 voor de gemeentelijke accommodaties aangegeven. Bijlage 13 geeft het overzicht weer van de toegekende subsidies in 2012 en 2013 aan verenigingen en instellingen. De bovenstaande bijlagen maken de baten en de lasten van een accommodatie in hoge mate transparant. Op deze wijze wordt duidelijk wat een accommodatie voor de gemeenschap nu daadwerkelijk jaarlijks kost.

De vraag is gesteld of er een grondslag (model) te bedenken valt op basis waarvan de tariefstelling voor de gebruikers van buitensport- en binnensportaccommodaties wordt bepaald. Daarvoor zijn hieronder globaal diverse grondslagen (modellen) tegen het licht gehouden.

Directe subsidieverlening: Het toepassen van het model van directe subsidiëring houdt in dat de gebruiker een kostendekkend tarief moet betalen aan de verhuurder. Omdat de vereniging dit bedrag niet kan opbrengen wordt ter compensatie een directe subsidie verleend aan de vereniging door de gemeente. Het kostendekkende tarief minus de subsidie bepaalt dan het voor de vereniging feitelijke tarief. Dit model betekent voor het gemeentelijk apparaat veel extra werk. Ook moeten verenigingen

zelf subsidieaanvragen indienen en deze verantwoorden aan de gemeente. Naast het in kaart brengen van de kosten moet ook het kostendekkende tarief en de directe hoge subsidie voor iedere gebruiker worden vastgesteld. De meerwaarde van deze benaderingswijze is voor de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht gering, vooral vanwege de hoge administratieve lasten voor gemeente en verenigingen.

Vast percentage kostendekkendheid accommodatie: De tariefstelling door de verhuurder geschiedt door een vast percentage te nemen van de totale kosten van de accommodatie. Het voordeel van deze benadering is dat iedere gebruiker een vast percentage betaalt van de kosten. Nadeel van deze benadering is dat het tarief voor een zelfde type accommodatie (sporthal, gymzaal, kunstgrasveld) uiteen kan lopen. Immers de stichtingskosten van de Ridderhal en de Sophiahhal zijn niet gelijk. Een budgettaire neutrale aanpak, waarbij de totale inkomstenpost tarieven die verenigingen aan de gemeente betalen, hetzelfde blijft, zal bij een nieuw tarievenstelsel herverdeeldeffecten te weeg brengen. Voor sommige verenigingen zal dat voordelen opleveren, voor anderen daarentegen een nadeel.

In bijlage 15 zijn de tarieven van een zestal regiogemeenten met elkaar vergeleken. De gemeente Alblasterdam en de gemeente Molenwaard (samenvoeging van de gemeenten Bleskensgraaf, Graafstroom en Nieuw-Lekkerland) functioneren gezamenlijk in de gemeenschappelijke regeling Souburgh. Als gevolg van de gemeentelijke herindeling is een harmonisatie in gang gezet. Per sportaccommodatie zijn de standaard kosten per accommodatie in beeld gebracht. Dat wil niet zeggen dat realisatie van een accommodatie daadwerkelijke dat bedrag kost. Voor een sporthal is het bedrag vastgesteld op € 2.500.000, voor een gymzaal op € 750.000, voor een voetbalgrasveld op € 140.000. en voor een voetbal kunstgrasveld op € 350.000. De tarieven zijn gebaseerd op circa 44% van de kosten. Ongeveer 56% van de exploitatiekosten wordt dus door de gemeente gesubsidieerd. Verder zijn alle onderhoudswerkzaamheden aan de velden in geld gewaardeerd. Deze bedragen maken deel uit van de berekende huurprijs, ze behoren immers tot de exploitatiekosten. De verenigingen kunnen deze bedragen terugverdienen door de betreffende werkzaamheden zelf uit te voeren. Omdat de gemeente ze daardoor niet hoeft uit te voeren komt er geld vrij om de verenigingen te vergoeden. Hoe meer zelfwerkzaamheid een vereniging aan de dag legt, hoe meer er vergoed wordt en hoe lager de huurprijs voor een voetbalveld -per saldo- wordt. Daarnaast heeft de toekomstige gemeente Molenwaard de subsidieregeling gewijzigd. De verenigingen krijgen nu alleen nog subsidie voor de jeugdleden (tot en met 18 jaar) die uit het Molenwaardgebied komen. Hierop hebben de verenigingen, die aan de gemeentegrenzen zijn gevestigd, fors moeten inleveren, zoals v.v. De Alblas en v.v.

De Zwerver. Die hebben beide veel jeugdleden uit Alblasserdam, waarvoor ze geen subsidie meer krijgen.

Regionale vergelijking: Bijlage 15 laat zien dat de tarieven in de zes gemeenten verschillen. Die verschillen worden veroorzaakt door het kiezen van (nu en in het verleden) van (specifiek lokale) diverse grondslagen.

Alblasserdam neemt de fictieve kosten van accommodaties als grondslag en bepaalt welk deel van die fictieve kosten gedekt moeten worden door tarieven. In de andere gemeenten zijn de tarieven historisch zo gegroeid. Diverse factoren in het verleden hebben het tarief bepaald. Factoren die per gemeente weer verschillend zijn en vaak niet meer goed zijn te achterhalen. Een voordeel om de tarieven regionaal gelijk te trekken kan zijn dat geen vluchtgedrag naar goedkope gemeenten meer ontstaat omdat de verschillen tussen de tarieven worden opgeheven. Het is zeer de vraag of verengingen van buiten de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht als gevolg van een tariefswijziging teruggaan naar hun eigen gemeente.

Naar draagkracht van de vereniging: Tarieven worden vastgesteld op basis van financiële draagkracht van de verenigingen en instanties. Het voordeel van deze benadering is een zekere rechtvaardigheid. Het grote nadeel is dat het een moeilijke rol van de gemeente vereist. Bepaald moet worden wat het financiële draagvlak van een vereniging is. Een lastige discussie hierover tussen gemeente en verenigingen ligt voor de hand.

Naar individueel lid: De hoogte van de contributie per lid is bepalend voor de tariefvaststelling door de gemeente. Aangezien de gemeente geen invloed heeft op de hoogte van de contributie is het de vraag of tariefstelling in dit model de contributiehoogte zal beïnvloeden. Verenigingen hebben mogelijkheden genoeg om een tariefswijziging op een andere manier af te wentelen dan een verhoging van de contributie. Je kunt ook nog voor de optie kiezen subsidie per lid, eventueel met onderscheid tussen volwassenen en jongeren. Nadeel is dat iedere sport een ander intensiteit qua gebruik en bezetting van een accommodatie met zich meebrengt.

Verschillen kosten buiten- en binnensportaccommodaties: In bijlage 16 is een vergelijking van vijf sportverenigingen (ASWH, IFC, DVS'69, Souplesse en Vollido) inzake de contributies en kosten en gemaakt. Dit zijn twee buitensportverenigingen (ASWH en IFC), twee binnensportverenigingen (Souplesse en Vollido) en een binnen- en buitensportvereniging (DVS'69). Meer verenigingen zijn in dit schema niet opgenomen omdat dat op dit moment niet tot andere (onderscheidende) uitkomsten leidt.

Vanuit het perspectief van het individuele lid betaalt een binnensporter aanzienlijk meer contributie dan een buitensporter. Opgemerkt zij dat IFC een aanmerkelijk lagere contributie kent dan buurman ASWH.

Vanuit het perspectief van de binnensportvereniging wordt een huursom voor het gebruik van accommodaties betaald die een aanzienlijk deel van de totale begroting uitmaakt. Voor de buitensportverenigingen is dat aandeel van de begroting veel minder.

Vanuit verenigingsperspectief bestaan er tussen de binnensport en buitensport vele verschillen. Buitensportverenigingen hebben over het algemeen een eigen Paviljoen, hogere sponsorinkomsten en meer lasten voor het beheer en onderhoud van het eigen Paviljoen. Binnensportverenigingen hebben bovenstaande inkomstenbronnen niet of nauwelijks. Daarentegen hebben de binnensportverenigingen geen uitgaven voor beheer en onderhoud van de accommodatie. In dit kader is de situatie van Korfbalvereniging DVS'69 een bijzondere. Naast acht maanden buitensport wordt ook korfbal gespeeld in de zaal. De vergelijking tussen de binnensport en de buitensport wordt hierdoor nog lastiger. Dit geldt ook in mindere mate voor volleybalvereniging Vollido. Zij hebben een eigen accommodatie met 2 beachvelden. In de periode mei-augustus wordt hier ook gevolleybald.

Er is op dit moment nog geen goede grondslag aanwezig om in zijn algemeenheid de huidige tarieven grondig aan te passen. De consequenties van het kiezen van een bepaalde grondslag moeten exact in beeld worden gebracht omdat het onherroepelijk tot herverdelingen van lasten leidt. Compensatie van deze herverdelingseffecten vraagt om extra middelen van de gemeenteraad (budgetrecht).

De vraag is of de verschillen tussen de binnen- en de buitensport kleiner moeten worden gemaakt. Zoals hierboven gesteld valt daar wat voor te zeggen. Aan de andere kant is het lastig omdat er veel factoren zijn die de verschillen tussen binnen- en buitensport verklaren en er ook nog eens verschillen binnen de buitensport en binnen de binnensport te bespeuren zijn.

Het college accepteert op dit moment de verschillen en differentiatie in tarieven van sportverenigingen. Door een nader en specifiek onderzoek te doen naar de kosten van gemeentelijke accommodaties en de tarieven van gemeentelijke accommodaties, in het bijzonder voor de buitensport- en de binnensportverenigingen, zal het college in een aparte nota de gemeenteraad informeren en eventuele voorstellen ter besluitvorming voorleggen. *Zie punt 14 uitvoeringsprogramma.*

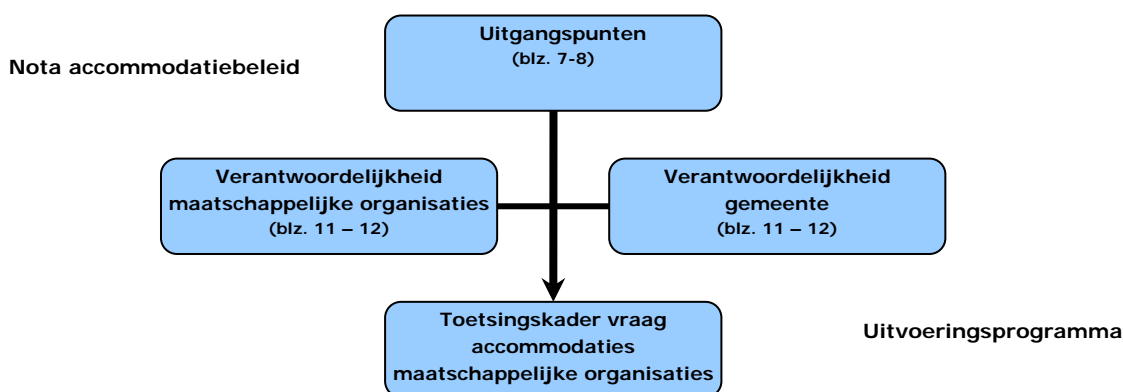
Een goede database voorzieningen en accommodaties

Een effectief accommodatiebeleid begint bij de juiste informatie. De informatie over voorzieningen en accommodaties wordt binnen de gemeentelijke organisatie in database ondergebracht. Bijlage 18 geeft een overzicht aan informatie van de Sophiahel en dient als voorbeeld.

In een jaarrapportage zal deze database worden opgenomen. Tevens zal in deze jaarrapportage aan de gemeenteraad worden ingegaan op de actuele stand van zaken inzake de bezettingsgraad en de exploitatielasten van de gemeentelijke accommodaties (*punt 15 uitvoeringsprogramma*).

IV UITGANGSPUNTEN EN TOETSINGKADERS

In de voorgaande hoofdstukken van de Nota accommodatiebeleid zijn de uitgangspunten, kaders en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen aangegeven. In dit hoofdstuk zijn ze in een beknopte beschrijving bijeen gebracht. Bij de uitgangspunten zijn de beleidsuitspraken uit de nota kort samengevat. Op basis hiervan vindt de toetsing plaats als maatschappelijke organisaties een beroep doen op (gemeentelijke) accommodaties. De gemeente hanteert deze uitgangspunten, kaders en toetsingkader voor het voeren van beleid aangaande accommodaties.

IV.1 Uitgangspunten

1. Accommodaties op het juiste schaalniveau: Economische schaalvoordelen van gemeentelijke accommodaties is haalbaar door concentratie en integratie. Dan blijven accommodaties ook in de toekomst betaalbaar.

- Concentratie en versterking accommodaties Hoge Kade – Schildmanpark.
- Versterken functies onderwijs en zorg in de drie wijken.

2. Adequaat accommodatie aanbod: De gemeente Hendrik-Ido-Ambacht zet zich in om het aanbod van (gemeentelijke) accommodaties af te stemmen op de behoeften uit de lokale samenleving.

- Geen uitbreiding maar wel herschikking, vernieuwing van accommodaties.
- Oriëntatie (concentratie) op bibliotheekwerk.
- Ontwikkeling breedtesport door inzet combinatiefunctionarissen.
- Mogelijkheden nagaan permanente huisvesting Souplesse.
- Meer gebruik gymzaal De Bron door Vollido nagaan.
- Realisatie onderwijsclusters.
- In kaart brengen consequenties huidige voorraad schoolgebouwen.

- Ontwikkeling woonclusters in de wijken, met name in Krommeweg-De Sandeling.
- Huisvesting CJG in Wielzate.
- Samenwerking met Zwijndrecht om accommodatiebeleid te voeren.

3. Verantwoordelijkheid maatschappelijke organisaties: Maatschappelijke organisaties nemen inzake de behoefte aan en het gebruik van accommodaties een eigen verantwoordelijkheid en tonen zelfredzaamheid.

- Efficiënter gebruik accommodaties door inzet vrijwilligers.

4. Kwalitatief goede accommodaties: De gemeentelijke accommodaties voldoen kwalitatief aan de vigerende eisen c.q. normen en afgesproken voorwaarden op het terrein van bijvoorbeeld hygiëne, toegankelijkheid en veiligheid.

- Vernieuwen c.q. aanpassen Den Brommert door Historisch Genootschap.
- Vernieuwing en integratie functies (sporthal) van zwembad de Louwert.
- Intensiever gebruik accommodatie Dock-03.

5. Stimulering multifunctioneel gebruik accommodaties: Multifunctionaliteit bevordert een effectiever gebruik van gemeentelijke accommodaties en stimuleert maatschappelijke organisaties om via samenwerking hun eigen verantwoordelijkheid inhoud te geven.

- Ontwikkelen leerwerk Drechtwerk (LAB) in Sophiastaete, Sophiahof, Brede school en Jeugdspeelpark.
- Onderzoek verplaatsen Jeugdspeelpark in combinatie met andere functies naar recreatiegebied Sandelingen.
- Multifunctionaliteit vergroten in centrumzone (Hoge Kade-Schildmanpark).
- Combinatie van Brede school met woonzorgzone.
- Gebruik schoolgebouwen (lokalen).

6. Regierol gemeente van beheer en onderhoud van accommodaties:

Maatschappelijke organisaties (gebruikers) nemen ten aanzien van beheer en onderhoud een grotere verantwoordelijkheid op zich. De gemeente staat een grotere regierol voor.

- Onderzoek of beheer en onderhoud naar marktpartijen wenselijk is.
- Doordecentralisatie groot onderhoud onderwijsaccommodaties naar de schoolbesturen.
- Grond en in principe ook opstal strategische accommodaties in eigendom houden.

- Overige accommodaties effectief en efficiënt gebruiken of anders afstoten.

7. Transparant tarievenstelsel: De kosten van gemeentelijke accommodaties en de tarieven voor het gebruik zijn transparant en eenduidig.

- Onderzoek wordt verricht naar de kosten van de gemeentelijke accommodaties en de tarieven van die accommodaties, in het bijzonder die voor de binnensport en buitensport.

8. Hoge bezettingsgraad accommodaties: De gemeente wil de accommodaties zo effectief en efficiënt mogelijk gebruiken. Het streven is er op gericht de bezettingsgraad in relatie tot de exploitatie van de gemeentelijke accommodaties zo hoog mogelijk te laten zijn. Te veel accommodaties belemmeren dit uitgangspunt.

- Versterken cultuurhuis en verenigingsgebouw Cascade door onderbrengen meer voorzieningen.
- Versterken commerciële functie mits niet ten koste van verhuur aan verenigingen.
- Plan om financiële situatie Cascade te verbeteren.
- Verbeteren bezettingsgraad sporthallen en gymzalen.
- Optimale bezetting sportpark Schildman.

IV.2 Verantwoordelijkheid maatschappelijke organisaties

De gemeente ondersteunt maatschappelijke organisaties bij het oplossen van accommodatievraagstukken als:

- Een maatschappelijke organisatie het zelfstandig niet kan.
- Voor grondprijzen, tarieven en dergelijke vervult de gemeente een verschillende rol jegens commerciële organisaties en niet-commerciële organisaties.
- De ondersteuning aan organisaties past in het door de gemeenteraad vastgestelde, of nog vast te stellen specifieke beleid.
- Er is aantoonbaar sprake van een structureel accommodatietekort (bijvoorbeeld te weinig zalen) dan wel van een specifiek accommodatie tekort (bijvoorbeeld te weinig korfbalvelden).
- De gemeente neemt haar verantwoordelijkheid als zij het maatschappelijk belang, het door de politiek bepaalde belang, voor de maatschappij, van de voorziening en de daaraan gerelateerde accommodatie onderkent.
- De organisatie een eigen verantwoordelijkheid op zich kan nemen door zich te conformeren aan door de gemeente gewenste ondersteuning en facilitering.

Bijvoorbeeld het verrichten van taken om het gebruik van de accommodatie mogelijk te maken.

IV.3 Verantwoordelijkheid gemeente

De gemeente hanteert de volgende (beleid) kaders.

8. De beschikbare overheidsmiddelen voor het accommodatiebeleid moeten worden afgewogen tegen de gewenste (toekomstige) accommodaties. In het uitvoeringsprogramma zal deze afweging, een discussie over prioritering, nader worden geconcretiseerd.
9. Er worden voorlopig geen nieuwe gemeentelijke accommodaties toegevoegd. Wel is er ruimte voor 'nieuw voor oud' beleid. Een voorbeeld hiervan is de bouw van een onderwijscluster. Daarnaast faciliteert de gemeente de totstandkoming van private accommodaties. Een voorbeeld hiervan is Sophiastaete.
10. Er vindt een verdere concentratie van voorzieningen in accommodaties plaats. Dit om de bezettingsgraad en het multifunctioneel gebruik van accommodaties te vergroten.
11. Een verdere concentratie van en kostenbesparing op accommodaties wordt door het afstoten van niet-strategische accommodaties gerealiseerd.
12. Met inachtneming van het gestelde onder punt 1 verdienen de accommodaties Cultureel centrum Cascade en Dock-03 prioriteit als het gaat om een verdere concentratie c.q. bezetting zoals onder punt 3 bedoeld.
13. De gemeente onderzoekt of een efficiëntere besteding van overheidsmiddelen mogelijk is door beheer en onderhoud van accommodaties (sporthal, gymzaal etc.) over te dragen aan een externe partij.
14. Het college accepteert op dit moment de verschillen en differentiatie in tarieven van sportverenigingen. Door een nader en specifiek onderzoek te doen naar de tarieven voor de buitensport- en de binnensportverenigingen zal het college de gemeenteraad in een aparte nota informeren en eventuele voorstellen ter besluitvorming voorleggen.

IV.4 Toetsingskader vraag maatschappelijke organisaties

De gemeente ondersteunt organisaties bij het oplossen van accommodatievraagstukken in de volgende situaties:

- Duidelijk is dat een organisatie het zelfstandig niet kan.
- De ondersteuning past in het door de gemeenteraad vastgestelde, of nog vast te stellen specifieke beleid.

- Er is aantoonbaar sprake van een structureel accommodatietekort (bijvoorbeeld te weinig zalen) dan wel van een specifiek accommodatie tekort (te weinig korfbalvelden).
- De gemeente neemt haar verantwoordelijkheid als zij het maatschappelijk belang, politiek bepaald, van de voorziening en de daaraan gerelateerde accommodatie onderkent.
- De organisatie een eigen verantwoordelijkheid op zich kan nemen door zich te conformeren aan door de gemeente gewenste ondersteuning en facilitering op het gebied van onder andere cofinanciering, betalen van reële tarieven en het verrichten van beheers- en onderhoudstaken.
- Diverse randvoorwaarden worden ingevuld zoals financiële haalbaarheid, ruimtelijke inpassing, toegankelijkheid en verkeerskundige oplossingen.
- In principe wordt bij een huisvestingsvraag eerst gekeken naar de mogelijkheden van leegstaande accommodaties, daarna naar uitbreidingsmogelijkheden van bestaande accommodaties en daarna naar eventuele realisatie van een nieuwe accommodatie.
- Commerciële organisaties die in belangrijke bijdragen aan gemeentelijke doelstellingen wil de gemeente faciliteren indien de markt dit niet kan of wil. Randvoorwaarde is dat de realisatie minimaal kostendekkend plaatsvindt. De gemeente heeft derhalve een andere rol dan voor niet-commerciële organisaties. Bijvoorbeeld ten aanzien van grondprijzen, tarieven en dergelijke.

V. VERVOLGACTIES (UITVOERINGSPROGRAMMA)

V.1 Vervolgacties (Uitvoeringsprogramma)

De Nota accommodatiebeleid heeft een hoog ambitieniveau en mondt uit in 15 vervolgacties. Na vaststelling van de nota zal een uitvoeringsprogramma worden opgesteld waarbij per vervolgactie (globaal) zal worden aangegeven welke personele gevolgen en financiële inzet nodig is om de vervolgacties uit te werken. Op basis van dit uitvoeringsprogramma zullen prioriteiten worden gesteld waarbij rekening moet worden gehouden met het huidige financiële meerjarenperspectief (zie punt 1 blz. 12). Financiële consequenties zullen bij de Kadernota's worden afgewogen en aan de gemeenteraad ter besluitvorming worden voorgelegd.

1. Het bestuur van de stichting Cascade en de gemeente gaan onderzoeken op welke wijze vrijwilligers ingezet kunnen worden in gemeentelijke accommodaties die Cascade beheert zodat het gebruik van die accommodaties efficiënter plaatsvindt.
2. Het bestuur van de stichting Cascade en de gemeente zullen aan de hand van een aantal scenario's de mogelijkheden nagaan om het gebruik van het Cultureel centrum Cascade en Dock-03 te verhogen; primair door verenigingen en secundair door commerciële instellingen. Dat kan betekenen dat bepaalde organisaties dienen te verhuizen naar Cascade. Daarbij moet ook gekeken worden naar de consequenties van het subsidiebeleid bij een hoger wordende bezetting. Een afweging zal nodig zijn tussen de functionele meerwaarde en financiële gevolgen. De commerciële functie blijft noodzakelijk vanwege het gunstige effect op de exploitatie. Zie ook III.2.1.
3. Indien het Zwembad De Louwert wordt verbouwd c.q. gerenoveerd dan wordt de exploitatiefunctie van de sporthallen en het zwembad in principe in één organisatie ondergebracht. Uiteraard als dit voordelen voor de exploitatie en het beheer en onderhoud oplevert. Ook wordt gekeken naar de functionele verbinding tussen het zwembad en de sporthallen bij renovatie.
4. Het Historisch Genootschap, de gemeente en andere partijen zullen de komende periode uitzoeken of het businessplan van het Historisch Genootschap is te realiseren (*punt 4 Uitvoeringsprogramma*).
5. De gemeente gaat in overleg met het bestuur van het Jeugdspeelpark en enkele zorgaanbieders de mogelijkheden onderzoeken om op het Jeugdspeelpark een leerwerkbedrijf en/of dagbesteding te organiseren. Daarbij wordt aansluiting gezocht bij het LAB (Lokaal Ambachts Leer- en werkbedrijf).

6. Onder de voorwaarde dat de exploitatie van de sporthallen niet nadelig worden beïnvloed wil de gemeente een faciliterende rol vervullen om de wens van de gymnastiekvereniging Souplesse mogelijk te maken, namelijk een eigen zaal met een valkuil. Het gebruik c.q. overname van de gymzaal Weteringsingel door Souplesse zal worden onderzocht. Voorwaarde is dat er geen extra kosten voor de gemeente zijn en dat de geplande toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van het gebied niet wordt gehinderd.
7. Onder voorwaarde dat de exploitatie van de sporthallen niet nadelig worden beïnvloed wil de gemeente een faciliterende rol vervullen om de volleybalvereniging Vollido de mogelijkheid te bieden volledig gebruik te gaan maken van de gymzaal De Bron. In overleg met Vollido en Cascade wordt het gebruik van de gymzaal De Bron door Vollido onderzocht.
8. Cascade en de gemeente onderzoeken de mogelijkheden om de bezettingsgraad van de drie sporthallen en de drie gymzalen te verhogen.
9. Op basis van de notitie verhuur en in gebruik geven van schoolgebouwen zijn regels opgesteld voor het gebruik van schoolgebouwen. De regels worden toegepast en vormen onderdeel van deze nota.
10. Waar mogelijk neemt de gemeente het initiatief, voert de regie en faciliteert om te komen tot de realisatie van een woonzorgzone in de wijk Krommeweg-De Sandeling en op de locatie van Wielzate (CJG) in wijk Centrum.
11. Waar inhoudelijke en financiële synergie tussen partijen mogelijk is wordt multifunctionaliteit in gemeentelijke accommodaties bevorderd. De mogelijkheden die in de concept Nota accommodatiebeleid zijn aangegeven worden waar mogelijk verder uitgewerkt.
12. Nagegaan wordt of een kwaliteitsverbetering en een efficiëntere besteding van middelen mogelijk is door het beheer en onderhoud van de gemeentelijke accommodaties over te dragen aan een externe partij. De gemeente stelt hiervoor kaders vast en maakt afspraken met die externe partij en ziet daar op toe.
13. Ten aanzien van de strategische accommodaties (Cascade, Dock-03, sporthallen, zwembad, sportpark Schildman, den Brommert, Jeugdspeelpark blijft de grond in eigendom in handen van de gemeente. Dat geldt in principe ook voor de de opstallen (behalve op Sportpark) maar niet uitgesloten is dat in de toekomst andere keuzes mogelijk zijn. Voor de overige gemeentelijke accommodaties geldt de eigendom van grond en opstal in principe niet.
14. Het college accepteert op dit moment de verschillen en differentiatie in tarieven van sportverenigingen. Door een nader en specifiek onderzoek te doen naar de kosten van gemeentelijke accommodaties en de tarieven van die accommodaties, in het bijzonder voor de buitensport- en de binnensportverenigingen, zal het

college in een aparte nota de gemeenteraad informeren en eventuele voorstellen betreffende de tarieven ter besluitvorming voorleggen.

15. Er wordt een database voor gemeentelijke accommodaties gemaakt die jaarlijks wordt aangevuld c.q. bijgesteld. Er wordt een jaarrapportage van de nota accommodatiebeleid aan de gemeenteraad aangeboden. De bezettingsgraad en de exploitatielasten van de gemeentelijke accommodaties zullen in deze rapportage worden opgenomen.

V. BIJLAGEN